హంపీ కన్యలు

హంపీ అంటావా? చూశాను. ఎందుకా? చరిత్రాత్మకమైన స్థలాలు చూడ్డం నాకు సరదాలేని మాట నిజమే. కాని అంత దగ్గరలో వున్నానే. ఏదో అంతా గొప్ప గొప్ప అని గోలపెడుతున్నారు. అని వెళ్ళాను. అదీగాక పద్మనాభం నెల రోజుల్నించి హంపీ కలవరింపు తప్ప యింకేం లేదు. అతను చదివినవన్నీ నాకు చూపాలని అతని ఆశ. నేను రానంటే, అతని మామగారు పోయినకన్న యెక్కువ దిగులు పడతాడు. ప్రయాణం సరదా. క్షేత్ర మహత్యమా? నాకు అదివరకు నమ్మకం లేక పోయినా, అక్కడికి వెళ్ళిం తరవాత గొప్ప నమ్మకం కుదిరింది. అక్కడ గాలే అదేదో కొత్త ఉత్సాహాన్నిస్తుంది. పూర్వం వాళ్లకి వీర్యాన్నిచ్చిందట. ప్రస్తుతం ఆ గుణానికే సాఫల్యాన్ని చేకూరుస్తుంది. ఉత్త వీర్యం వుండి యేం చేసుకోను? కొద్దో గొప్పో అందరికీ వుంటుంది. ఆ వీర్యం ఎక్కడ యెట్లా సఫలమౌతుంది అనే ప్రశ్నే యిన్ని కథలు కల్పిస్తోంది, నిజమైనవీ, అబద్ధమైనవీ.

నేనూ, పద్మనాభమూ, అతని భార్య రాజేశ్వరీ, అతని పిల్లలూ వెళ్ళాము. వెంట వొచ్చిన స్టూడెంట్లు సదుపాయాలన్నీ చూస్తున్నారు. మాకు పద్మనాభం వెంట తిరగడం తప్ప పనేం లేదు. ఆవూరు చేరినప్పటించి అతను మాలోకంలో లేడు. కృష్ణదేవరాయలతో చేరిపోయినాడు. ఈనాడు మళ్ళీ విజయనగర సామ్రాజ్యం స్థాపించి, అష్టదిగ్గజాల్ని ప్రతిష్ఠించాలని సిన్సియర్‌గా కలలు కంటాడు. ఒక్కొక్క దృశ్యమే [illegible]చూసి లెక్చర్లు కొడతాడు. అతని 'ఎక్స్టసీ' ఎవరికీ [illegible]యే విధి

వల్లనో భరించవలసిన సహజ ప్రాప్తి ఆ భార్యకు పిల్లలకు ప్రాపివుంది. ఆ నాల్గునాళ్ళూ ఆది వా నెత్తిన కూడా పడ్డది.

"గొప్ప విజయనగర సామ్రాజ్యం యిట్లా రాళ్ళపాలై పోతే, మీకు కొంచెం చుట్టూ తిరిగి చూడడానికి కూడా బద్ధకమైపోయిందే! పాపం, ఆ రాజులు, మంత్రులు, ఆంధ్ర రాజులు, ఆంధ్ర మంత్రులు, సేనానులు, రాణులు, అందరూ మట్టిపాలైనారే! మీరు మాత్రం కొంచెం-!"

"అయితే మాత్రం నేను తిరిగితే వాళ్ళకేం లాభం? చచ్చిన వాళ్ళు—"

"అదికాదు, మీ కంతమాత్రం దేశాభిమానం లేదే అని నా దిగులు."

"నా కాళ్ళలో లేదు" అంటాను.

రాజేశ్వరి నవ్వి, ఏ బండమీదో కూలబడి కదలనంటుంది! ఈ మాటల ఆసరా చూసుకుని- నే నే, లేకపోతే, ఆమెని తిప్పి తిప్పి, ఆంధ్ర దెయ్యాన్నిగా తయారు చేసేవాడే అతను.

"ఈ రాయివుందే, యిక్కడే తిమ్మరుసు మంత్రి ఆ యుద్ధంనాటి సాయంత్రం యోచిస్తో కూచున్నాడు. ఆంధ్ర సామ్రాజ్య పురోభివృద్ధి, ఆంధ్ర వాఙ్మయ...."

"ఈ రాయికాదు, ఆ రాయిమీద కూచుని వుంటాడు" అన్నాను.

"నీ కెట్లా తెలుసు?"

"బుద్ధి వున్నవాడెవడూ ఈ రాయిమీద కూచోడు. ఎంత యేట వాలుగా వుందో చూడు."

"ఈ రాయే, సీవెల్ వ్రాశాడు. ఆ కాలంలో ఏటవాలుగా లేదేమో, ఆ మొండి విగ్రహం—అరే పిల్లలూ, మీరన్నా వినండి—ఈ విగ్రహం పదమూడేళ్ళు పద్నాలుగు రోజులు చెక్కారు. రాజేశ్వరీ ఏమిటి ష్మీ

యిద్దరూ అట్లా వచ్చేశారు ; నిజం కాదనా ? ఇంటికి పద చదివి విని పిస్తాను."

ఈ రాళ్ళన్నీ వర్ణించుకుంటో తిరక్కపోతే—

కాని, అతనికి రాళ్ళల్లో మందిరాలూ, విగ్రహాల్లో వాఙ్మయాలూ గాలిలో మృతుల కంఠాలూ, గోచరిస్తున్నాయి.

కాని అట్లా తిరక్కపోతే, యే కొండ నీడలోనో శాంతంగా కూచుని తళ తళలాడు తుంగభద్ర నీళ్ళవంకా, చుట్టూ నీలంగా యెర్రగా రంగులు మారే కొండలవంకా చూస్తో ఆనందించ కూడదా ?

వొప్పుకోడు. ఇంకా యేదో మహల్ అట, బోగం వీధిట.... చంపుతున్నాడు. "అక్కడ బోగం దెయ్యమన్నా వుండదే ; ఎందుకు వెళ్ళడం ?" అంటాను.

చెరుకుతోట చూపి, ఇక్కడే ముక్కు తిమ్మన్నకి 'గండపెండేరం తొడిగా'రన్నాడు. జొన్నచేలో రాణిగారు జలక్రీడ లాడిందని వూహించుకో మంటాడు. రాళ్ళగుట్ట చూపి, ఇదే రామరాజు తాలింఖానా అన్నాడు. ఇంక రామాయణంమీద పడి, ఋష్యమూకమూ, సీత చీరా, అంటో వుండగా నేను వినడం మానేశాను. సాయంత్రం నాలుగయింది. "ఇక్కడే సుగ్రీవుడు-ఆ కొండమీదనే రాముణ్ణి చూపింది" అన్నాడు.

నా గుండె ఆగింది. ఆ కొండ యెక్కమనేటట్టున్నాడు.

పద్మనాభం ముందు నేను వోడిపో దలుచుకోలేదు. ఆడది కనక రాజేశ్వరి మొండికెత్తింది.

"ఇక్కడే సీత ఒక్క అడుగు ముందుకు కదలనన్నది" అని రాజేశ్వరి ఒక బండమీద కూలబడ్డది.

ఆమె విషయమై పమ స్తమైన హోప్పు పోయిన వాడివలె చూశాడు పద్మనాభం.

"పాపం, ఆమెకి సహాయం వుండాలని అన్నాడు లక్ష్మణుడు" అని నేను కూలబడ్డాను.

'యు టూ బ్రూటస్' అన్నట్టు వెనక్కి పడ్డాడు పద్మనాభం.

"లవకుశులు" అంటున్నారు పిల్లలు.

"లవకుశుల పిర్రలమీద తగిలిస్తాడు రాముడు" అన్నాడు పద్మనాభం.

ఆంధ్రాభిమానం యింజన్ పొగలు కక్కుతో పనిచేస్తోంది, అతని పొట్టలో.

పిల్లలు బిక్కమొహాలేసుకొని మా వంక యీర్ష్యతో చూస్తున్నారు.

"మీ రన్నా ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ యిక్కడికి తీసుకురావాలి, వైస్ చాన్సలర్ బంగాళా కట్టించవలసిన చోటు చూపుతాను రండి."

అంటో ఆ నిర్భాగ్యుల్ని వెంట వేసుకుని కొండ నెక్కుతున్నాడు.

"కొండమీద వైస్ ఛాన్సలర్‌కి నీళ్లెట్లా?" అంటున్న వాళ్ళ ప్రశ్నకి సమాధానం చెప్పలేక తడబడపడే అతని మాటలు దూరమై విన పడుతున్నాయి. మంచు శిఖరాల మీదనించి వీస్తున్నట్టు వొస్తోంది గాలి. రాళ్ళమధ్యల యెట్లానో సందు లేర్పరచుకొని రంగు రంగుల పూలు తల చూపుతున్నాయి. మా వెనక గంభీరమైన పర్వతం, ముందు వంకర్లు తిరిగే దారి, మా మీద చల్లని నీడ, పైన చిక్కని నీలపుటాకాశం, దూరంగా రంగులు మారే మైదానం—ఆ నున్నని బండలమీద నిద్రపోవాలి, మరణిస్తే అక్కడే పాతేయించుకోవా లనిపించింది. ఇద్దరమూ మాటలూ, ఆలోచనలూ లేని గాఢ సుషుప్తిలో పడ్డాము. మృత్యువంటే యిట్లానే వుంటే!

ఇంగ్లీషు మాటలు తేలి వొచ్చాయి గాలిలో—ఒకటి స్త్రీ కంఠం కూడాను. నా చెవులు నిక్కపొడిచాను. కృష్ణదేవరాయల అంతఃపురంలో ఇంగ్లీషు వనితలు వుండేవారేమో!"

సూట్లు వేసుకుని యిద్దరు యువకులూ, నవీన గౌను ఫాషన్లలో చీరెలు కట్టుకుని యిద్దరు యువతులూ వస్తున్నారు. ఒకడు బాగా పొడుగు. ఒక కంటికి అద్దం తగిలించి హంపీని నవీనంగా పరిశీలిస్తున్నాడు రెండో వాడు ధూలమంత చుట్టతో హంపీ రాళ్ళకి నవాబులు రెణ్ణాళ్ళు కాల్చిన హుక్కా పొగలు జ్ఞాపకం తెప్పించి వొణుకును పుట్టిస్తున్నాడు.

నన్నూ, నా వాలకాన్నీ, నా సాధారణ దుస్తుల్నీ చూడగానే పొడుగాటివాడి వొంటి కన్ను తృణీకారంగా నిరాకరించింది. క్రమంగా రాజేశ్వరి మీదకీ ఆమె సిల్కు జాకెట్టు మీదకీ 'స్టైయిలిష్' జుట్టుముడి మీదికి జరిగి కొంచెంగా వొప్పుకుంది. ఆమె పక్కన వున్న Water bottle మీద నిలిచి పెద్దగా తెరుచుకుంది, అతని కన్ను. ఆ Bottle పద్మనాభం ఆమె పక్కన పెట్టిపోయినాడు. ఎప్పుడు ఏ నిమిషాన ఏ వస్తువు అవసరం వొస్తుందోనని అనేక వొస్తువులు సిద్ధంచేసి వుంచుతాడు అతను. కత్తెర, కాయితం, నీళ్ళు, కత్తి, అగ్గిపెట్టె, దూది, కలం, కర్ర యిత్యాదులు. అవెప్పుడూ అతనికి అవసరం రాగా నేను చూడలేదు. ఏదీ వెంట తెచ్చుకోని నాకే వాటి అవసరం యెక్కువ. అవసరం తీర్చుకుని వాటిని Pass చేస్తాను యింకోరికి. అతను గోల,

"ఆ బుడ్డిలో నీళ్ళేనా ?" అని ఆ కొండరాళ్ళని అడిగాడు ఇంగ్లీషులో. నేను కొండలవంక చూశాను ఏం జవాబు చెపుతాయోనని.

"మిమ్మల్నేనండి; ఆ బాటల్‌లో నీళ్ళా ?"

"కాదు, సిరా."

ఆడవాళ్ళిద్దర్లో ఒకామె బాగా, తెల్లగావుంది, ఆమె పకపక నవ్వింది. రాళ్ళన్నీ పాతజ్ఞాపకాలతో ఝల్లుమన్నాయి.

"ఎందుకు నవ్వుతావు?" అని ఆమెని కళ్ళతో బలహీనంగా అదమాయించి "ఈమెకి దాహంగావుంది"అని తన బూడ్సులతో చెప్పుకున్నాడు.

"ఆశ్చర్య మాశ్చర్యము!" అన్నాను నేను నాటకంలోవలె.

"దాంట్లో వీళ్ళువుంటే వెంటనే ఇయ్య్" అన్నాడు అధికారంగా నా వంక చూస్తూ. రాజేశ్వరి బుద్ధిబిరడా తియ్యబోతోంది.

"ఆగు ఆయన కంఠం విని నీళ్ళు వొణుకుతున్నాయి" అన్నాను ఇంగ్లీషులోనే.

మళ్ళీ తెల్లపిల్ల నవ్వింది, యెర్ర నవుతూన్న అతని మొహంవంక చూస్తో. నవ్వువిని వాన కురిసినట్టు పువ్వులు ముఖాలెత్తి చూశాయి.

"అదృష్టవంతులు. హాయిగా కూచున్నారు. అబ్బా! ఈ పాడు బూడ్సులు!" అంటో రాజేశ్వరి పక్కనకూచుని విప్పేస్తోంది, ఆ తెల్లని పిల్ల.

"ఎందుకు వేసుకున్నారు?" అన్నాను.

"ఏందుకా? నా-ఆయన వున్నారే-ఆయన-"అని ఆపుకోలేక నవ్వింది. ఇంక కొంచెం నవ్వితే రాళ్ళన్నీ పువ్వులుగా పగిలేవే.

"ఈ విగ్రహాలూ, రాళ్ళూ, ఆకాశమూ, బూడ్సులు లేనివాళ్ళని క్షమించవుట" అంది.

పొడుగాటిఆయన వొంటి అద్దంలోంచి నిప్పులు చూస్తున్నాడు ఆమెవంక.

నీళ్ళందిచ్చాను నవ్వే ఆమె పెదవులకు. తాగి నాకు అర్థంకాని భాషలో ఏదోఅంది వాళ్ళతో, ఆ శీవిమాని కూచోమని అంటున్నట్టు తోచింది నాకు.

రెండో యువతి-యీ గోలంతా యేమిటి, యీ మనుషు లెవరు, యీ ఆగడమెందుకు? అన్నట్టు విసుగుతో చూస్తోంది. రెండో ఆయన ఆకాశాన్ని ధూమంతో నింపే పనిమీద నిమగ్నుడై వున్నాడు.

వాళ్ళు కొంచెం ముందుకి నడిచి ఆకాశానికీ, మాకూ కోతులకూ, తమకూ యేమీ సంబంధం లేదని, మబ్బులకూ, రాళ్ళకూ తెలిపేట్టుగా

కూచుంటున్నారు. జేబుల్లోంచి, చేతిసంచుల్లోంచి, చేతి రుమాళ్ళుతీసి నున్నని కొండల్ని దులిపార్ఫు ముందుగా. నాకు లవండరు వాసన కొట్టింది.

"ఆ రాళ్ళని మురికిచెయ్యకండి" అన్నాను దగ్గిరగావున్న నవ్వుల పిల్లకి మాత్రమే వినపడేటట్టు.

"ఆ కొండల్ని కడగకండానే భోజనం చెయ్యవొచ్చు, కొంచెం దూరంలో నది వొడ్డున చెక్కిన రాతి పళ్ళాల మీద."

"మీది ఈవూరేనా?" అని క్రొత్తమిత్రురాలు అడిగింది రాజేశ్వరిని.

చప్పున నేను కొంటెగా,

"ఆమెకి యింగ్లీషు రాదు" అని కొండపైకి చూశాను భయంతో.

రాజేశ్వరి నవ్వింది.

పద్మనాభమే అక్కడ వుంటేనా నా గొంతు నులిమి వుండేవాడు. భార్యకి యింగ్లీషు రాదంటే భరించగలడా ?

"మీది యీ   కాదా?" అంది తెల్లపిల్ల.

"తెలుగు."

"మేం చూసిన తెలుగువాళ్ళు యిట్లా లేరే!"

తెలుగువాళ్లు రకరకాలుగా వుంటారు. అందులో మాది మరీ దూరపురకం. మీరు?"

"మేము కూర్గు వాళ్ళం."

"నాజాతకంలో, గడిచిన జన్మలో నేను కూర్గువాణ్ణని వుంది. ఏమన్నా యింకా మిగిలివచ్చిన కూర్గుచిహ్నాలు కనపడుతున్నాయానాలో?"

"కూర్గ వాళ్ళంటే ఆట్లావుండాలి" అని ఆ మొగవారివంక చూపింది తెల్లపిల్ల.

"ఒంటికన్ను అద్దం కూడానా?"

"తప్పక"

"మా అమ్మ నడగాలి ఆ అద్దం ఎక్కడపోయిందో,

దాంతో ముగ్గురూ లేచి ఏదో అన్నారు నా పూర్వజన్మపు భాషలో.

"వాల్లే, పోదాం రా" అన్నట్టు అర్థమయింది నాకు.

రాలేనంటున్నట్టుంది నవ్వులపిల్ల. పూర్వజన్మజ్ఞానం యింకావున్నట్టుంది నాకు. "ఇప్పుడు నువ్వువెళ్ళావా, అయిదింటికే చీకటి పడుతుంది. ఈ కొండల్లో యింటి కెట్లా వెళ్ళను?" అన్నాను, దిగాలుగా. ఒంటికన్ను కోపంగా చూసింది నావంక. ఆ భాషలో నోరువిదిలించింది. ఆమె "నేమీరా కదలను, ఏమన్నాచేసుకో' అంటున్నట్టుంది. ఏమయేదో, మరియింతలో అతని కడుపు చల్లగా, పద్మనాభమూ, పిల్లలూ వొచ్చారు. మేము తాము లేని సమయంలో సంపాయించిన మనుషుల్ని, వాళ్ళపిల్కాచీరల్ని, సూట్లనీ, జుట్టు దువ్వేనల్ని, హైలనీ చూసి అతని వొళ్ళు పరవశమయింది. కృష్ణదేవరాయల తలపాగా మరిచి వాళ్ళ టోపీల్ని చూస్తున్నాడు.

మా పద్మనాభం కరెక్ట్ సూట్, హాట్, చూసి, తమజాతి నాగరికమైన మృగాన్ని వాసన పట్టినట్టు వాళ్ళముఖాలు విప్పారాయి.

"అమ్మా! మళ్ళీ ప్రజల్లో పడ్డాం" అంటున్నట్టు కనపడ్డారు. కాని, ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడుకోరు, ఆమె బూడ్సుల్ని చూస్తున్నాడు అతను. పాదాల్ని చూడకూడదా అనుకున్నాను నేను. పద్మనాభం కోపంగా "యింట్రడ్యూస్ చెయ్యవేం? అడవి మనిషివి." అన్నాడు.

"పిల్లా! వీళ్ళెవరంటే వీళ్లు కూర్గుదేశస్థులు. ఆయన డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్. ఆమె మన బడ్డీలో నీళ్లుతాగి నవ్వే వుద్యోగస్థురాలు. ఆయన్ని యీ హంపీకొండలకి నల్ల పొగ రంగు వెయ్యమని 'ఆర్కియాలోజికల్ డిపార్టుమెంటు' వారు పంపారట. ఆమె 'లేడీ ఆఫ్

పై లైసెన్స్' 'ఈయన అండీ- మా పద్మనాభం. హంపీ స్పెషలిస్టు."
అన్నాను గబగబ.

"ఆయన 'డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్' కాదు. అసిస్టెంట్ ఇన్‌స్పెక్టర్ ఆఫ్ జైల్సు" అంది మామిత్రురాలు.

"రెండూ వొకటే" అన్నాను నేను.

"డైరెక్టరని యెందుకన్నావు." అన్నాడు చుట్టని బైటికితీసి ఆ రెండో సూటాయన. అని చప్పున కాలాతీతమైనట్లు చుట్టని నోట్లో పెట్టేశాడు.

"నామీద అధికారం చేస్తూవుంటే, మా డైరెక్టరేమో అనుకున్నాను."

"మీరు ఇన్‌స్పెక్టరా?"

"మా యింట్లో....స్కూల్లోకుర్రాళ్ళు నామీద యిన్‌స్పెక్టర్లు—"

"ఏమండీ, యీయన మీమీద యిన్‌స్పెక్టరా?" అంది రాజేశ్వరితో, నవ్వుతో నవ్వులపిల్ల.

రాజేశ్వరిని నా భార్య అనుకుందని పద్మనాభం గ్రహించి, ఆమె జోళ్లులేనివాడి భార్య యెట్లా అవుతుంది, అన్నట్లు చూసి, తొరగా 'ఆమె నా భార్య!' అని ఆమెను భుక్తపరుచుకొని రక్షించుకొన్నాడు.

"మీరు టీచరా?" అంది నవ్వులపిల్ల నన్ను.

"కాదు. ట్రెయినింగుస్కూలు టీచరు. క్షమించండి ఆ ద్రోహానికై" అని సిగ్గుతో తలవంచుకున్నాను.

ఇంక వూరుకోలేక పద్మనాభం మా పేర్లూ, వూళ్ళూ, వుద్యోగాలూ, వాళ్ళకి తెలియచేశాడు. అతని మర్యాదవాక్యాలూ, నాగరికతా, ఇంగ్లీషు వుచ్చారణా, పొట్టమీసమూ చూసి వాళ్ళు అతనితో చేతులు కలిపి వాళ్ళెవరెవరో చెప్పుకున్నారు.

ఆ మధ్య ఆయన ఇంగ్లండులో సగం చదివి యింటికి వొచ్చాడు.

కాలిఫోర్నియా. బి. పి. నాగరికత అనే దానిని గూర్చి యింగ్లండులో 'రిసర్చి' చేస్తున్నాడు. 'గాలిక్ భాషలో అచ్చులు పదమూడా [illegible] హావా?' అని చర్చించి ఎం. ఏ. డిగ్రీ పొందాడు. మళ్ళీ వెళ్ళి చదివి వొచ్చి యీ దేశంలో పోలీస్ డిపార్టుమెంటులో చేరాలని వుద్దేశ్యం. పద్మనాభం కూడా తానూ యింగ్లండుని బాగా యెరిగివున్నట్టుగానే మాట్లాడాడు. భార్యని ప్రశ్నించి, రెండు మూడు ఇంగ్లీషుమాటలు మాట్లాడించాడు. పిల్లలచేత, Mary had a white lamb. ఇల్లాంటి పద్యాలువప్ప చెప్పించాడు. హర్షించి అందరూ కరతాళధ్వనులు చేశారు.

"మా వుద్యోగాలు అడిగారు కారేం?" అంది నవ్వుల పిల్ల.

"క్షమించండి, ఇప్పుడు అడుగుతున్నాను" అన్నాను.

"ఈమెకి ఆయన బూడ్సులు రంగు వేయడం, నాకు ఈయన లాగు చిరుగులు కుట్టడం, పని," అంది.

వాళ్లు నలుగురూ ఒకరి కొకరు జ్ఞాతులట.

పద్మనాభం ఒకటే ప్రశ్నలు! వాళ్ళని 'హంపిలో ఏం చూశారు, ఎక్కడ దిగారు?' అని. వాళ్లు కమలాపూరు బంగాళాలో దిగారట. కృష్ణదేవరాయల పేరు వినలేదట. వినాయక విగ్రహం చెక్కిన వాడెవరో యెరగరట. వాళ్ళ జ్ఞానరాహిత్యాన్ని తెలుసుకొని దిగులు పడేటట్లు చేశాడు వాళ్ళని. హంపీని, హంపి దృశ్యాలనూ, రామరాజును, రైల్లో సాధువు మందుల్ని అమ్మినట్లు అడ్వర్టైజ్ చేశాడు వాళ్ళకి.

"మాట చెప్పాడు" అన్నాను రాజేశ్వరితో.

"పాపం కొట్టుకుపోతున్నారు ప్రవాహంలో" అంది.

ఆతన్ని చూస్తే వేళాకోళం రాజేశ్వరికి.

ఆ వేళాకోళం ఆమె ప్రేమకి అడ్డంరాదు.

"ఇంకా యూనివర్సిటీ సంగతి రాలేదు."

"యూనివర్సిటీ యేమిటి ?" అంది ప్రవాహంలో మధ్య ఆగిన నవ్వుల పిల్ల, తెలుగులో మధ్య ఆ యింగ్లీషు ముక్క విని.

చెప్తున్నాను నేను సంగతి సందర్భాలు.

పద్మనాభం నన్ను కోప్పడి, నోరుమూసి మాట్లాడుతున్నాడు.

సూర్యుడు సగం మాత్రమే కనపడుతున్నాడు. కొండ వెనక కొండ రాళ్ళ పీడలు ఒకదాని మీదికి ఒకటి పాకుతున్నాయి, వాటి చేతు ల్లాగు. నేను స్నానానికని లేచాను. పిల్లలూ గంతులు వేశారు. పద్మనాభం ప్రవాహం ఆగక తప్పింది కాదు. దాంతో యీది వాళ్ళ స్నానాలు పూర్తి అయినాయి—

"నది చూపుతాను రండి-కృష్ణదేవరాయలు, పెద్దన్న. రామరాజ భూషణుడు స్నానాలు చేసిన నది" అంటో దారి తీశాడు. పక్క కొండ మీద కూచున్నారు, వాళ్ళు. కోతుల్ని దూరంగా తరిమి నీటి మధ్యనున్న రాయిమీదికి వెడదామంటుంది నవ్వుల పిల్ల. 'Bathing costumes' బేతింగ్ కాష్టూమ్సులేవని పిల్లల్ని దిగనియ్యలేదు, పద్మనాభం.

నేను వొక్కణ్ణే వున్నాను. నీటిమధ్య కొత్తగా నేర్చుకొన్న యీతని ఎగ్జిబిట్ చెయ్యాలని నా కోర్కె.

నిలంగా చల్లగావున్న నీళ్ళలో ఆడుకుంటున్న నన్ను యీర్ష్యతో చూస్తున్న నవ్వుల పిల్ల-"తువ్వాల వుంటే నేనూ దిగుదును" అంది.

"ఏం కట్టుకుని ?"

వచ్చీరాక వినబడకుండా ఏమిటో చెపుతోంది, పల్లవి ఆమెతో.

పల్లవి ఆమె, సిగ్గుపడుతోంది.

"వీల్లేదు" అంది కంటి అద్దం.

"నువ్వామాట అన్నందుకన్నా దిగాలనివుంది" అంది నవ్వులపిల్ల.

"రండి చాలా హాయిగావుంది" అన్నాను, నేను.

"ప్రపంచం పెద్దది" అంది ఆమె.

చీకటి పడుతోంది. గోపురంమీద ఎద కదపటి కాంతి కూడా ఆకాశం మీదికి వెళ్ళిపోయింది. నేను కదలలేదు. వాళ్లు వెళ్ళాలని లేచి ఒక్కమాట లేకుండా వీపులు తిప్పారు. ఒక్క నవ్వులపిల్ల మాత్రం, 'గుడ్ బై' అన్నది.

"కళ్ళలోనించి చెయ్యి ముందుకు చాచాను. నవ్వుతో అక్కడే రాయిమీద నుంచునే, నా చేతిని పట్టుకున్నట్టే నటిస్తో తన వుత్తచేతిని వూపింది." నా అరచేతిని చూసుకున్నాను.

"ఏమిటి ?" అంది,

"తెల్లగా అయిందేమోనని"

నవ్వింది. ఆమె వెళ్ళడం దిగులేస్తోంది నాకు.

"మళ్ళీ ఎప్పుడు దర్శనం ?"

"పరలోకంలో"

"మళ్ళీ రారా ?"

"రేపు పదింటికే బంగాళానించి అటే ప్రయాణం"

"పద్మనాభం, మరి ఏమేమో చూపుతానంటున్నాడు !"

"వ్యవధి లేదు"

"ఉత్తరం వ్రాస్తారా ?" అన్నాను వెర్రి ఆశతో.

"ముందు మీరు వ్రాయండి"

"చిరునామా ?"

"C/o కేరాఫ్ యమధర్మరాజు"

"పేరూ ?"

"హంపీ కన్య"

"అని పేరుపెట్టి కథ వ్రాయనా ?"

"కథలు వ్రాస్తారా ?"

"అవును"

"నేనూ వ్రాస్తాను"

"ఏ పత్రికలో ?"

"ఆకాశంమీద. మీరూ ?"

"నీటిమీద."

వాళ్ళు రమ్మని కేకలు వేస్తున్నారు, తిరిగింది.

"హంపీకన్యా !" నీళ్ళలో మునిగాను.

మెల్లిగా లేచి చూశాను.

"భయమేసింది" అంది, ఆగి.

"నువ్వు వెడితే, మునిగిపోతాను."

"రాజేశ్వరితో చెపుతాను"

"మంచిపని జరిగింది అంటుంది."

"అబద్ధం"

"చుట్ట అబ్బాయి వొస్తున్నాడు, దూకు దూకు నీళ్ళల్లో దాక్కో."

"నేను వెళ్ళాలి, మరి మునగవద్దు"

"దాక్కో, దాక్కో"

రాయికింద నక్కింది. నేను అవతల వొడ్డున కూచున్న నీలంపిట్ట వంక చూస్తున్నాను.

"ఏదీ....ఏమండీ....అమ్మాయి యేదీ....?"

"ఎవరు నువ్వు ?" అన్నాను తిరిగి.

తెల్లబోయి చూశాడు.

"మా అమ్మాయి యేదీ ?"

"నువ్వెవరు, మీ అమ్మాయి యెవరు ?"

"చెప్పండి దయచేసి"

"నీళ్ళలో వద్దది"

వెతుకుతున్నాడు. పిలిచాడు. వెతికి వెతికి వెడుతున్నాడు.

ఆమె మెల్లిగా రాతి వెనకనించి సినిమాలో అహల్యవలె లేచింది.

"నేను వెళ్ళకపోతే కొంపలు మునుగుతాయి"

"వొద్దు. నేను మునిగిపోతాను"

"మీరు పైకి రారాదూ ?"

"నది నన్ను కావిలించుకుంది."

"నేను పిలిస్తే—"

"నీళ్ళ కన్యకన్న కావిలించుకునే కన్య నయం కాదా ?"

కొంచెం కోపమొచ్చింది.

"చాలు"

వెడుతోంది.

"హంపీకన్యా !"

ఆగింది.

"కోపంతో వెళ్ళవద్దు. ఆఖరుచూపు నవ్వుతో కనపడు"

నవ్వుతో నుంచుంది.

"కదలకు ఫోటో తీస్తున్నాను"

"దేంతో ?"

"నా కళ్ళతో. నవ్వుతో నుంచో"

"నేను వెళ్ళాక ఏంచేస్తావు ?"

"కలలు కంటాను"

"లాభంలేని కలలు కని ?"

"అందువల్లనే నిరాశ వుండదు"

"ఫోటో తియ్యడం అయిందా ?"

"స్టెడీ. ఒన్. టూ. త్రీ"

నీళ్ళలో మునిగాను. లేచేటప్పటికి యెవరూలేరు. కొండలూ, రాళ్లూ. నాలుగు నక్షత్రాలూ, పక్కన నవ్వాయి.

నది పిక్కమాత్రం నాలుజాళ్ళీ, మెడనీ తాకి వోదారుస్తున్నాయి. కళ్లు ఫోటోని తలచుకొని బాధస్తున్నాయి. నడిచి నున్నని రాయి వొద్దాన్ని చేరుకొని దిగాలుగా పడుకుని ఆకాశంకేసి చూస్తున్నాను. పచ్చని మబ్బు వూగుతోంది. నదినెత్తివ. పక్కనవున్న గుడినీ, ఎదుటనున్న గుట్టల్ని చూస్తో కలలు కన్నాను. ఒకవేళ ఆమె వాళ్ళని అందుకోలేక, మిగిలిపోతే ఆలస్యంగా వచ్చినందుకు ఆమెని వాళ్లు చీవాట్లు పెట్టి వెళ్ళకాదితే! ఆమెకి ఏమితోచక ఓరాత్రి లేచివొచ్చేస్తే! ప్రయాణం ఆగి, పోపి ఆఖరికి, రేవు మళ్ళీ వాళ్ళంతా వొస్తే!

మెలకువతో నవ్వుకూడా వచ్చింది! ఇన్నేళ్లొచ్చినా, ఇన్ని నిరాశలు కలిగినా, యిన్ని ఆశలు భగ్నమైనా. యింకా నాకీ నమ్మక మేమిటి అదృష్టంపట్ల! జీవితం వృధాగా గడవదనీ, హృదయాన్ని నేలరాయదనీ, దూరంనించి యేదో దివ్యరేఖ నాకై ప్రయాణమవుతోనే వున్నదనీ. నాకేమిటీ విశ్వాసం? కాని, కాని, ఎన్ని చిరునవ్వుల్ని ఈకళ్లు ఫోటోలు తీసి దాచుకున్నాయి! కొన్ని పటాలు కన్నీళ్ళలో కరిగిపోయినాయి. కొన్నిటిని కోపాలు కాల్చేశాయి. కొన్ని అంతులేకుండా కొత్తఫోటోల వెనక అణగారి పోయినాయి. కొన్ని యెంత పిలిచి, పిలిచి విలపించినా, తిరిగి కళ్ళల్లోకిరాకుండా ఆకాశంలో యెగిరిపోయినాయి. భవిష్యత్తుతో విశ్వాసమే, మబ్బులకి రంగులువేసే నాకలలే నాకు మిగిలాయి.

రాత్రికాగానే శిలలు తమ పూర్వ ఔన్నత్యాన్నిగూర్చి జ్ఞాపకాలు కక్కుతున్నాయి. నేను వెళ్ళేటప్పటికి పద్మనాభమ్మూ, విద్యార్థులూ గుడి దాబామీద చేరి కూచున్నారు. దక్షిణపువేపున రెండుపొయ్యిలు పెట్టి వంటలవుతున్నాయి. పప్పుపులుసు వాసన వాతావరణానికి నోరూరుస్తోంది.

ఒక విద్యార్థి కొబ్బరిపచ్చడి దంచుతున్నాడు. పైన స్వచ్ఛమైన ఆకాశమూ, పడమట ఎఱ్ఱజీరా, చుట్టూమసకలో ధీరంగా నుంచున్న కొండలూ, తూర్పున ఆకాశానికి చూచుకుంటున్న గాలిగోపురమూ, పాదాల క్రింద ఆలయమూ, అర్చనా, దీపాలూ. చాలాగంభీరంగా ప్రశాంతంగా వుంది దృశ్యం.

గుంపుదగ్గిరికి వెళ్ళాను. ఒకమూల యెఱ్ఱటి కాగడా కనపడ్డది. చల్లని సిగార్ పరిమళం ఘుప్పుమని మద్రాసు క్లబ్బుని జ్ఞాపకానికి తెచ్చింది.

చుట్టలదొర !

నాకళ్లు ఆశతో, కలలు నిజమైనాయనే విజయానందంతో, దొర చుట్టు అల్లుకున్న సంజమసకల్ని వెతికాయి. పట్టంచు, బూడ్సుకాలు, గార్డినియాసెంటు, జాకెట్ గల బుజం అయితే? నా గుండె నీరసపడ్డది. ఆ పట్టంచు యెరుపుకాదు; పసుపు. ఆ బూడ్సు నలుపే కాని మేజోడు తెలుపు, ఆ జాకెట్ పచ్చపట్టుకాదు కొయ్యరంగు. గాలిని గంతు లెత్తించే నవ్వులు కావు, "నా జోలికెవరు రాగల"రని చీకటినే చెదిరించే దిక్కార దృష్టులు !

నల్ల పిల్ల.

ఇంకా చితకని విశ్వాసంలో వెతికాయి కళ్ళు గుంపుని. లేదు. అల్లానే వెక్కిరిస్తుంది విధి, సగం ఆశలు రేపి.

"ఏరీ వాళ్లు?" అంది కంఠం, అడుగంటక పెనగులాడే ఆశలతో.

"వాళ్లు వెళ్ళారు. వీళ్ళిద్దరూ ఉండిపోయినారు."

"వాళ్ళనికూడా వుంచలేకపోయినారా?" అని ఏడ్చింది హృదయం.

"వుంచలేదు."

"వాళ్ళిద్దరికీ వొంటరిగా ఏం తోస్తుంది?" అన్నాను నిస్పహా యంగా.

"ఎప్పుడు ఇట్లా వొంటరి సమయం దొరుకుతుందా అని మూడు రోజుల్నుంచి తిప్పలు పడుతున్నారు" అన్నాడు చుట్టలోంచి. కాళ్లూ చేతులూ చచ్చుపడి ఓమూల ఒరిగాను. పొయ్యిలు మండుతున్నాయి.

నక్షత్రాలు మెరుస్తున్నాయి. పదార్ధాలు వుడుకుతున్నాయి. గాలి వీస్తోంది. కాని, నాకేం సంబంధం అదంతా !! ఆ పిల్ల నన్నెందుకు పలకరించాలి? నాతో యెందుకు నవ్వాలి? నన్నెందుకు వదలాలి ! ఆ బంగాళాలో వాళ్ళిద్దర్నీ దొంగలు కొడితే బావుంటుంది ! పాపం దయదలచి నాతో మాట్లాడినందుకేగా ఈ శాపనార్థాలు ! మొగబుద్ధి !

రాజేశ్వరి వచ్చి నన్ను గుంపులోకి లాక్కుపోయింది.

"మా రాజేశ్వరి పాట? విన్నారా కాకినాడ కలెక్టర్ ఆనందరాజన్, ఆనందంలో మునిగిపోయినాడు. మమ్మల్ని ఎరగనప్పుడు, కారులోవచ్చి మాయింటి పక్కన గంటలకొలది పడివుండేవాడు ఈమె పాటకోసం. సరిగావొచ్చి స్నేహంచేసుకొని యాడవకూడదూ? మళ్ళీ ఐ. సి. యస్. బెట్టు. నా రాజేశ్వరిని కాస్తా కాజేస్తాడేమోనని భయమేసింది కూడాను నాకు" అన్నాడు పద్మనాభం.

"ఉండండి వూరికేను!"

"నా రాజేశ్వరి లేకపోతే నే నెట్లా బతకగలను ?" అంటో మమ్మల్నందర్నీ మరచి ఆమెని కావిలించుకున్నాడు, కన్నీళ్ళొత్తుకుంటో.

కొబ్బరి పచ్చడిలో తిరగమాత బహురమ్యమైన వాసన వేస్తోంది. మల్లెపూలకన్న, జవ్వాజికన్న ఆకర్షకంగా.

రాజేశ్వరి పాడడం ప్రారంభిస్తోందేనన్న భయంతో వాణికి నా స్థలాన్నించి లేచి ఆ వల్లనిపిల్ల పక్కన చేరాను.

"అన్యథా శరణం నాస్తి, త్వమేవ శరణం మమ
తస్మాత్ కారుణ్యభావేన, రక్ష రక్ష మహేశ్వరీ."

అన్నాను. నవ్వులపిల్లే అయితేనా, ఆమె పాదపద్మాలమీద వ్రాలి వుండనూ ?

ఈమె నా వంక ఓ నిమిషం నల్లగా చూసి, 'ఏమిటి ?' అంది ఇంగ్లీషులో.

"రాజేశ్వరి పాడబోతోంది. సమయం దొరికిందా, నలుగురు కూడిన చోట అల్లా పాడించక మానడు ఆయన. నే నెరుగుదును. యీ నాటికీ అట్లానే పడివున్నాయి. ఆమె పాట విని, ఆకుల్ని దిగులుతో రాల్చివేసు కున్న చెట్లూ, ఈకలు రాల్చుకున్న పిట్టలూ. రాళ్ళు సహితం దిగులుతో మూలుగుతాయి. భోజనం సమయందాకా మీరు పాడితేనేగాని ఆ ముప్పు తప్పదు."

నా హాస్యపు కంఠాన్ని విని, ఆమె "నే నేం వెర్రిపిల్లనుగాను. నే నెవరో చీకట్లో గుర్తించక పొరబడుతున్నారు. నా దగ్గిర యీ చిలిపి వేషాలు కట్టిపెట్టు" అన్నట్టు ఒకతీక్షణమైన చూపుచూసి, బూడ్సు కాలితో గాజుల పురుగును తన్ని, నడిచిపొయ్యే సోల్జరువలె నా నించి ముఖం తిప్పుకుని కూచుంది. ఆడదాన్నించి తిరస్కారం భరించదు, యీ పాడు జన్మ.

"అనుగ్రహించరా ?"

"నాతో మాట్లాడకు" అని బొద్దింకను దులిపినట్టు దులిపింది.

ఆ మాటతో ఆగ్రహం కలిగింది నాకు. 'ఎట్లా యీమెకి మళ్ళీ తృణీకారాన్ని నప్పచెప్పడం ? నన్ను చూసింది మొదలు నన్నిట్లా గొంగళి పురుగు కింద, పరవాన్నంలో యీగ కింద లెక్కకట్టి ప్రవర్తి స్తోంది. ఏమి గర్వమిది ? చీరలా, చదువా, అధికారమా ?' అని ఆమెని పరీక్షించాను. ఇదివరకు తోచలేదు గాని, ఆమె గర్వంగా పైకెత్తిన గడ్డం

వించి నా చూపులు జారడం ప్రారంభించాయి. ఇంత అహంభావమూ కరిగి వరద అయి ముంచిందా—వాడు, వాడెవడో ధన్యుడు. ఆ కంఠం కింది ఒక్క వొంపు చాలు, జన్మనంతా స్రవింప చెయ్యడానికి. ఈ స్త్రీల జోలి వొద్దని యెన్నిసార్లు నేను దూరంగాపోయినా, చివరికి కొండల్లోనూ, అడవుల్లోనూ, వీళ్ళని కంటిముందు నిలిపి, వూరించి, తప్పించి, నన్ను బాధిస్తోంది విధి. నా తలయెత్తి, తలపుల్ని మళ్ళించుకునే టప్పటికి పద్మనాభం ఏదో మాట్లాడుతున్నాడు.

"ఇక్కడ గనక ఒక్క యూనివర్సిటీ పెట్టించారా, ఈ వాతావరణపు నిర్మలత్వమూ, యీ సృష్టి సౌందర్యమూ—"

"అన్నీ నశిస్తాయి" అన్నాడు చుట్టలదొర.

పద్మనాభం వెన్నులో పొడిచినట్టు తెల్లబోయినాడు.

"అవునులెండి, అవునులెండి. మనుష్యుడే అన్ని అందవికారాలకూ, అసహ్యాలకూ కారణం. సృష్టి యెంతో సుందరమయింది, స్వచ్ఛమైనది.

"ఈశ్వరుడు కరుణతో ప్రసాదించిన ఈ అమూల్య వరాల్ని దుష్టంగా, నీచంగా, అపాయకరంగా మార్చుకున్నాడు మానవుడు.

"యీ తినడం, యీ కనడం యెంత నీచమైన పనులు—ఆ అవయవాలన్నీ అంత మురికిగా వుండకండా చెయ్యలేడా? ఊరికే మనుష్యుల్ని వుద్ధరించేవాడని పొగడుతారు గాని, యెంతకీ దేవుడు మానవుల్ని నీచ మార్గాల అణచిపెట్టాలనే ప్రయత్నం. కాని, మానవుదే పాపం, ఆ మురికిలోనే రుచుల్నీ, ప్రేమల్నీ, మోహాన్నీ, కల్పించుకొని తప్పించుకో చూస్తున్నాడు. ఏంచేస్తే యేం లాభం? భూతదయని గురించి మాట్లాడుతునే వుంటాడు, గొడ్లను చంపి, చీల్చుకుని తినడం తప్పించుకోలేడు. గొప్ప గొప్ప కళలని గురించి వుపన్యాసమిచ్చే రసికుడు, కుక్కలాగే

ప్రవర్తిస్తాను భార్యతో. దేశాలు పాలించే చక్రవర్తి, కంపు చెమటలు పోస్తాడు.

"ఈ లోకంలో మనుష్యుడి భావాలకీ, ఆదర్శాలకీ స్థలం లేదు. ఎక్కువ దయగలిగినవాళ్ళూ, సత్యవంతులూ, మాడి నశించిపోతారు. పెద్దపులికి భూతదయ గలిగితే యేమవుతుంది ? ఒకర్ని వొకరు పీక్కుతినడానికి ఆలోచనా, అసహ్యమూ లేకుండా, మింగి, కని, బతకడానికి వుద్దేశించాడు యీ లోకాన్ని. ఎంత పశువైతే అంత నయం" అన్నాను.

"కాదు, సృష్టే క్రూరమయింది. ఈ లోకంలోని సౌందర్యాన్ని, మాధుర్యాన్ని, కల్పించింది మానవుడే. సృష్టి కల్పించిన వరదల్ని, అగ్నుల్ని, మనిషి, హద్దులోకి తెచ్చి వుపయోగిస్తున్నాడు. ఈ కొండల్ని విగ్రహాలుగా, రంగుల్ని పటాలుగా, మట్టిని పింగాణీగా, పురుగుల్ని పట్టు బట్టలుగా, యెంత ఆకర్షణీయంగా చేశాడో చూడు."

"ఆదవిజాతి స్త్రీ చూడు, యెంత నాగరికమూ, లావణ్యమైన స్త్రీగా తయారైనదో !" అన్నాను నల్లపిల్లని సంతోషపెడదామని.

"నోరుముయ్యి నా సంగతి యెత్తకు"

ఆ సభలోంచి ఆకాశానికి యెగిరే విధం లేదా అనిపించింది నాకు.

"అంత అధమురాలవా ?" అన్నాను మండిపోయి. సుర్రున లేచింది తారాజువ్వమల్లే :

"You scamp, you vagabomd of a—"

పెద్ద కేకతో చీకట్లో యిద్దరు ముగ్గురు కష్టరంలో ఏదో అరుస్తూ దాబా మీదికి పరిగెత్తుకు వొచ్చారు. మా స్టూడెంట్సు గిన్నెలు మూటకడుతున్నారు తొరతొరగా

"దొంగలు, సార్, దొంగలు వొచ్చారు. కిందికి రండి"

అర్థంగాక చూస్తున్నాము. దొంగతేమిటి ? ఇంకా నక్షత్రాలన్నీ కనపడటంలేదు, సరిగా. హాస్యమనుకున్నాను. వాళ్ళ మాత్రం అరుస్తో మమ్మల్ని కిందికి తోస్తున్నారు.

"ఏమిటి ? ఏమిటి ?" అంటోంది నల్లపిల్ల.

"దొంగలంట" అంటున్నాను, విరోధాలు ఏమైనాయోగాని. తరువాత యేం జరిగిందో, మెట్లమీద చీకట్లో నా భుజాన్ని మెత్తని వేళ్ల వొణుకుతో పట్టుకున్నాయి. భుజం అనుకుంది ఆ గుంటల మెట్లు దిగుతో. నేనని తెలుసా ? నేను పలక్కుండా ఆమె నడుంచుట్టూ చెయ్యేసి పడకుండా ఆనించుకున్నాను. ఆ నడుము వేళ్ళకింద పాకడంతో దొంగలూ, కోపాలూ, మెట్లూ అన్నీ మరచి, యింకా దగ్గిరగా అదుముకున్నాను. కిందికివెళ్ళి తడుముకుంటో గర్భగుడి ప్రమిదల వెలుతురులోకి ప్రవేశించినప్పుడు తన మొహం యెత్తి నాకేసి చూసింది. కళ్లు అమ్మవారి మెళ్ళో హారంమీది వజ్రాలవలె మెరిశాయి. ఒక్క వూపుతో నా చేతిని విసిరి గోడకేసి పారేసి, "ఇంత సిగ్గులేనివాడా" అన్నట్టు చూసి, విసురుతో వెళ్ళిపోయింది ముందరికి. ముందు నన్ను పట్టుకున్నది తనూ ! !

దొంగలవేపుకి దృష్టి మళ్ళించాను. దొంగలువస్తే మేము కిందికి దిగడమెందుకు ? స్టూడెంట్సు వంటలు మోసుకుని వొస్తున్నారు.

"ఆ పులుసు భద్రం" అంటో వెంట నడుస్తోంది రాజేశ్వరి.

"నాన్‌సెన్సు, దొంగలా, యెన్ని గుండెలు ! నువ్వేం భయపడకు రాజేశ్వరీ" అంటున్నాడు పద్మనాభం. కాని, ఆమె ధ్యాస దొంగలకన్న పులుసుమీద లగ్నమైవుంది. గుడి ముందువున్న దుకాణం వాళ్ళందరూ పెట్టెలు మోసుకుని గుళ్ళో జొరబడుతున్నారు. దొంగలు నిజమే. పదిమంది పట్టి బరువైన సింహద్వారాన్ని మూస్తున్నారు. నాకు మూర్ఖం సరదాగా వుంది. కాని, దొంగలేరి ? మరి రారేం ? వొస్తున్నారు. అన్నారెవరో.

మా ముందు గొప్ప గాలిగోపురం. వెనక యెత్తయిన గర్భగుడి: రెంటినీ కలుపుతో తాపెత్తు ప్రహరీ గోడ! ఇంక దొంగలు రావడ మేమిటి?

"వొచ్చి?"

"ఈ గోడ దూకుతారు"

దొంగలకు అది నిత్యలీలలాగు మాట్లాడారు.

"ఎందుకు రావడం?"

"స్వామివారి వజ్రపు నగలున్నాయి. యాడాదికి రెండు మూడు సార్లిట్లా బందిపోటు కొడతారు వాటికోసం"

"ఇంకా నగలు అట్లానే వున్నాయే!"

"వాళ్ళ తరమా దోచుకోడం?"

"ఏం?"

"స్వామి మహాత్యం"

వాళ్ళ విశ్వాసాన్ని చూసి యీర్ష్య పడ్డాను. సోమనాథ దేవాలయం దోపిడి సంగతి ఫస్టుఫారంలో చదివిననాడే పోయింది, స్వామివారి మహా త్యంలో నమ్మకం నాకు.

నల్లపిల్ల యేమయింది?

చుట్టూ ఏడుమైళ్ళ అడవి. బొబ్బిలివాళ్ళన్నా కబురు పంపగలిగారు గాని,

ఆమె యేమైతేనేం? ఎక్కడవుంటే నా కెందుకు? తిన్న చీవాట్లు చాలవా? అవును. ఆమె సంగతే వొద్దు నాకు. అయినా ఆమె నన్ను అనుకున్నప్పుడు మాత్రం-మెడనుంచి కేశరంజని పరిమళం కొట్టింది. ఎదురుగా అనుకునివుంటే! వొద్దు ఆ ధ్యాస యెందుకిప్పుడూ.

యుద్ధ సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి. ఒక పాత తుపాకీ తీసు కొచ్చి తుప్పు దులుపుతున్నారు పూజార్లు.

గుడిమీదికి రాతిబండలు యెక్కిస్తున్నారు. కొందరు, అరుపులు. కోమట్లు మూల మూలల పెటిలపుతున్నారు.

ఆ నాలుగు నిమిషాలూ, ఆ చీకట్లో ఆమెని, సాహసించి....

ఛీ. ఏమిటీ ఆలోచనలు? కొరగానివన్నీ:.... కాని మళ్ళీ యీ జన్మకి అటువంటి....

సిగ్గులేదు.

ఇంకా రారేం దొంగలు? ముందు నోటీసిచ్చి, తయారుకమ్మని చెప్పి, రాజపుత్రులమల్లే ధర్మయుద్ధానికి వొస్తున్నట్టున్నారే!

ఎక్కడన్నా చీకట్లో కూచుని వుందేమో! వెళ్ళి....ఆమె ఈసారి మొహంమీద వుమ్మేస్తే, యీమన్నా బుద్ధి వస్తుందేమో, యీ మనిషికి! ఇంత లేకిదనుకోలేదు నా గుణం!

కొందరు బురుజు లెక్కుతున్నారు. ఆ సన్నాహాలు చూస్తే ఏనాటి పూర్వుల రక్తమో కొంచెంగా నీరసంగా గంతులు వేసింది, ఈ చదువుల, పరీక్షల, వుద్యోగాల అడుగుననించి, యింకా చావక.

ఆ మూలనించి చుట్టలదొరా, నల్లపిల్లా వొస్తున్నారు.

"ఒక్క రివాల్వర్ వుంటేనా?" అంటున్నాడు చుట్టలదొర.

"దొంగలు దూకితే!" అంది ఆమె.

"నేను-లేనూ!" అన్నాను మూలనించి. తలెత్తి చూసి తప్పుకుంది. కళ్ళల్లోని తిరస్కారమూ, అసహ్యమూ, చీకటి మింగేసింది, నా దగ్గిర దాకా రాకుండా. సిగ్గు విడిచిన కాముకుడికి అభ్యంతరాలూ, హద్దులూ ఉంటాయా? వాళ్ళ దగ్గిరిగా వెడుతున్నాను. "ఎవరన్నా బంగాళాకి వెళ్ళి రివాల్వర్ తెచ్చి పెడితేనా?" అన్నాడు.

"ప్రస్తుతం మీ చుట్టలోనించి యేమీ పేలవటేరూ?" అన్నాను.

నవ్వాడు బిగ్గరగా వెర్రిబాగులవాడు.

"పోహం రద్దూ" అంది అతనితో ఆమె, ఉష్టుగోగినించి తప్పు కున్నట్టు. అతను వినిపించుకోలేదు.

గర్భగుళ్ళో ప్రమిదెల వెలుతురు మాదాకా రావటంలేదు. మనుషులు చీకట్లో భూతాల్లాగ తిరుగుతున్నారు-గోడలమీదా. గోపురాలమీదా.

"గోడలు ఇంకొంచెం యెత్తు కట్టుకుంటే నేం?" అంది.

"అసలు దొంగలు లేరు, అడావిడి" అన్నాడు నవ్వుతో.

రానీ, తెలుస్తుంది. నీ పనీ, లేని నీ రివాల్వరుపనీ, నీ చుట్టపనీ, నీ 'కజిన్' పని అని కసిగా తిట్టుకున్నాను. ఈ డాబులు అప్పుడూ! అను కుంటో వుండగానే ఆ పైనించి యెవరో—

"అరుగో దొంగలు" అన్నారు. కన్నడంలో అరగంటనించి వింటోండడంవాత ఆ మాటలు నా కర్థమైనాయి.

"ఏమిటి?" అన్నాడు దొర.

"దొంగలు కనపడుతున్నారట, పరుగెత్తు-చంపు-హతమార్చు" అన్నాను.

నిజంగానే పరుగెత్తాడు గోపురంవేపు. ఆ అడావిడినీ, నల్లని ఆకా శాన్నీ చూస్తున్నాను. గోపురంమీద బైటనించి కాగడాల వెలుతురు పడు తోంది. నిజంగా వొచ్చారు. లోపలికి రావడం యెంతసేపు? పాపం యీ ఆడవాళ్లూ పిల్లలూ—

ఢమఢమా తుపాకులు మా చుట్టూ పేలాయి. నా గుండెలు భయంతో ఝల్లుమన్నాయి. అంతా చీకటి—గాలి గోపురంమీద కాగడాల వెలుతురు, పైన నక్షత్రాలు, కింద తుపాకులు-చుట్టూ అడివి-మధ్య గుడి.

ఎవరు నన్ను పట్టుకున్నది? నా మెడని కావిలించుకొని వొణుకు తున్నది.

"భయంలేదు, భయంవే"దని 'ఆటోమాటిక్'గా అంటో, చీకట్లో వెతికాను.

నల్లపిల్ల !

"దొంగలంటే నాకు భయం" అని పళ్ళ సందులోంచి అని వొణుకుతోంది.

ఆమెని దగ్గిరగా పట్టుకుని, "భయంలేదు, వాళ్ళేంచేస్తారు ?" అన్నాను.

"కోస్తారు, చంపుతారు"

"నేను లేనూ ?"

ఆమె వేళ్ళలోంచి సంక్రమించే విద్యుల్లతలు నా భయాల్ని దిక్కులకి చెదరకొట్టాయి.

"నేను లేనా ? నీ కోసం-యీ చిన్నిపిల్లలకోసం, యీ గడ్డం కోసం, నా ప్రాణాన్ని అర్పించనా?" అన్నాను. అంతా మరిచిపోయాము, ఆమె ద్వేషం, నా రోషం, అంతా సమానాపాయంలో ఏకమైనాము. యుగ యుగాలు తన దీనాలాపాంతో, శరణార్తితో, పురుషుణ్ణి బంధించుకున్న అబలత్వం ఆమెని రక్షిస్తున్నాననే మోసానికి, స్వతంత్రాన్ని బలిచ్చుకున్న పురుష ధీరత్వం, మాలో ప్రజ్వలించి ఏకంచేశాయి మమ్మల్ని ఆ నిమిషాన.

ఆమె నడుంమీద చెయ్యేసి, దగ్గిర తీసుకుని, శత్రువుల్ని, పిరంగుల్ని, విధినే ధిక్కరించే రాజపుత్రయోధుడివలె నుంచున్నాను. ఆ నిమిషాన నా స్వార్థాన్నంతా మరిచాను. ఆమె రక్త తీవ్రత నా రక్తంలో కలిసి భగ్గుమనిపించింది. అనాడిగా స్త్రీ సంరక్షణకై ప్రాణాలర్పించిన వీరుల ఆత్మలు నా చుట్టూ తాండవ మాడాయి. నా వుద్యోగం, కుటుంబం, ఆస్తి, పిరికితనం, అన్నీ, అన్నీ మరిచాను. ఆ నిమిషాన పురుషుణ్ణి;

ప్రపంచానికి అతీతుణ్ణి అయినస్వేచ్ఛా మానవుణ్ణి నేను. వేటా, స్త్రీ తప్ప యితరమైన బంధనాలు లేని అనాగరిక భిల్లుణ్ణి. ఆదొంగలే వస్తే, ఆ నిమిషాన, కొందరి ప్రాణాలు ఆహుతి అయి వుండును, నా తాత్కాలిక సాహసాగ్నికి.

మనసులో రక్షణ ధీరత్వభావం కలిగిన నిమిషాన పురుషుడు స్త్రీ ప్రేమని అనుభవించ గలిగినట్లు, ఇంకెప్పుడూ అనుభవించలేడు. సాంబ్రాణి అగ్నిమీద పడ్డట్టవుతుంది. అటువంటి నిమిషం, ఆమె నడుము, తొడల్ని నా కెదురుగా అదుముకుని, ప్రపంచాన్ని నేను ధిక్కరించిన నిమిషం యెన్ని జన్మాలకి కలుగుతుందో మళ్ళీ. ఆ చుట్టూ చీకటి. కోట గోడపైన నిర్మలాకాశం, బురుజులమీది మనుష్యులు, కేకలు, బైట శత్రువులు, తుపాకులు, నేను, నన్నానుకుని చేతులు, నా మెళ్ళో పెన వేసుకుని నుంచున్న యీ కన్య!

స్టూడెంట్లు వెడుతున్నారు అట్లా. ఇట్లాంటి దృశ్యాలు నా విషయమై అలవాటే గనక వాళ్ళు ఆశ్చర్య మభినయించలేదు. నేను "ఏమిటా శబ్దాలు? వాళ్ళకి అన్ని తుపాకు లెక్కడివి?" అని అడిగాను.

"తుపాకులు కావు, అవి బందూకులు"

ఏం తెలివి? Cat కాదు, పిల్లి అన్నట్లుంది.

"ఏ మొహం, భేదమేమిటి"

"నాటు తుపాకులు"

"అంటే, పూజారి దగ్గిరవుండే, అట్లాంటివా?"

"అది తుపాకీ కాదు?"

"ఇవి కావు"

వాటి స్వరూపాన్ని వర్ణించారు. అర్థమయ్యింది. పెద్దరోలూ రోకలి టపాకాయలు. నవ్వు పట్టలేకపోయినాను.

"అవి యెవరినీ హాని చెయ్యవే !"

"అవును"

"మరి భయమేముంది ?"

"భయమేమీ లేదు"

"వాళ్ళెందుకు కాలుస్తారు ?"

"భయపెట్టేందుకు"

"భయపడరుగా"

"భయపడతా మనుకుంటారు"

Alice in the Wonderland లో సీనుమల్లే వుంది. ఇదంతా. అంతా కల. Caricature. కాని, నా చేతుల్లోని సున్నని నడుం, జాజి పూల వాసనవేసే మెడ, నా కెదురుగా కొట్టుకునే హృదయం, ఇవి వాస్తవం. వాళ్ళ భాష ఆమె కర్థంకాదు. అయితే అంత భయపడ్డం మానే సేదే !

ఇంకా టపటపలు. వాళ్ళేదో బందూకుల Dance చేస్తున్నట్లుంది. వెళ్ళాలనిపించింది చూడ్డానికి. కాని, ఈ మంత్రం పట్టు విడిపోతే ! కాని, మళ్ళీ జన్మలో ఆ Dance చూడగలనా ? కాని మళ్ళీ జన్మలో యీ అమృతాన్ని పొందగలనా ? జన్మమంతా, స్త్రీ కోసం ధనాన్ని, ఆరోగ్యాన్ని, పలుకుబడిని, పురోవృద్ధిని, సౌఖ్యాన్ని త్యజించాను. అది habit అయిపోయింది.

నా ఆలోచనల్ని గ్రహించిందేమో "నన్నొదిలి వెళ్ళవద్దు" అంది దీనంగా.

"మృత్యువులోనైనా సరే."

అని యింకా దగ్గిరిగా కావిలించుకున్నాను. కొంచెం భయపడ్డట్టుంది, ఇంక జన్మకి వదలదా యేమి ? అన్నట్టు. కొంచెం వొదిలింది నన్ను. కాని. నేను వదలగలనా !

గోడలమీదికి యెగబాకుతున్నట్టున్నారు దొంగలు. పై జనమంతా వీరాలాపాలు. లోపలి జనమంతా దీనాలాపాలు. స్త్రీలు యేడవడం, బిడ్డల్ని కావిలించుకోడరి. పరుగులు, రొద. నే నేమీ ధైర్యశాలినికాదు. కాని, యీశ్వర ధ్యానామృతంలో నిమగ్నుడైన యోగికి యిహ లోకబాధలూ, భయాలూ యెట్లా అంటవో, అట్లానే ఆ కలవర మే మాత్రమూ నా హృదయాన్ని సమీపించలేదు. సినీమా చూస్తో ఆకర్షకమైన నూతన వనిత పక్కన కూచున్నాడు, చీకట్లో పొరపాటున పక్క కుర్చీమీద చెయ్యి వేశాడు. సినీమా బొమ్మలోని నటి చేతికన్న మృదువైన చెయ్యి తన చేతిమీద పడ్డది, సినీమాలోని భీకర సంగ్రామంవల్ల అతని కెంత కలవరం కలుగుతుంది ? అట్లావుంది నా చుట్టూ రణ దృశ్యం నాకు.

ఈ కన్య నా భుజంమీద చెయ్యేసి, శరణమని అడిగితేనే, నా కింత ధైర్యం కలిగిందే. నిజంగానే, పూర్వపు కోటల్లో సైన్యాలు ముట్టడిస్తే, పైనించి తమ వంకచూసే మృదునేత్ర దృష్టులవల్ల ఆ యోధు లెంత వుద్ధుతమైన వుత్తేజాన్ని పొందేవారో ! ఆ స్త్రీల భయకంపిత నేత్రాలు చూస్తే, కంఠాలు వింటే, మహమ్మదీయులు విజయనగరాన్ని కొల్లగొట్టిన దినాలు, ఆ అంతఃపురాంగనలు తల్లడిల్లిన విధం, స్ఫురణకి వొచ్చింది. వాళ్ళ ఆత్మలింకా ఆ వాతావరణంలోనే నివసించి, వీళ్ళతో కలిసి అల్లల్లాడుతున్నాయా అనుకున్నాను. ఆనాడు హింసపడి, యింకా కర్మ మిగిలి, తిరిగి అనుభవించడానికి జన్మ యెత్తిన రాచకన్య కాదుకద ఈమె ! లేకపోతే, సుఖంగా ఆ ట్రావెలర్స్ బంగళాలో నిద్రపోవలసిన పిల్ల ఏ గీతవల్ల, యే విధి శాసనంకింద వెనుక దిగబడి, నా చేతుల్లోకి వురికినట్టు ?

పద్మనాభం వొచ్చాడు. నల్లపిల్ల నా పక్కనే అంటక నుంచుని వుంది.

"మరి నువ్వు యూనివర్సిటీ పెడితే- మధ్య ఈ దొంగలు పడితే" అన్నాను.

"వీళ్ళందర్నీ ముందు హతమార్చనూ ?"

"అవునులే, విద్యార్థులకి వేరే సైనిక శిక్షణ అఖ్ఖర్లేదు."

"ముందు ప్రస్తుతం నీ స్టూడెంట్సుకి వడ్డన్ శిక్షణ వుచితం. రా, రా" అంటో ముందు వెళ్ళాడు.

"రా నేను భోజనం చెయ్యకపోతే, విద్యార్థులు చెయ్యరు"

"నన్ను విడిచి పోవద్దు"

"నువ్వూ రా, భోజనం చెయ్యవూ ?"

"నాకు సయించదు"

"పోనీ, నా దగ్గిర కూచో"

వెళ్ళాం.

"చుట్టలదొర యేడీ ?"

"రారుట. అక్కడికే తెమ్మన్నారు"

"బతే, ఏమీ ?"

"అదంతా చూస్తున్నారు"

ఇది ఆమె పూర్వజన్మ దోషమా, నా పూర్వజన్మ పుణ్యమా, రెంటి ఐక్యమా ? నిజమేమో ఈ అదృష్టమనేదీ, ఈ కర్మ సిద్ధాంతమూ ! కోరనిదే, ప్రయత్నించనిదే, గుమ్మంలోకి వొచ్చి ప్రేమభిక్షం యాచిస్తారు కన్యలు ! ప్రయత్నించి, సంపాయించిన ప్రియురాళ్ళని విషపు నవ్వులతో యే బొందు ప్లీడరో తన్నుకుపోతాడు !

భోజనానికి రమ్మని స్టూడెంట్సు పిలిచారు.

అప్పుడు జ్ఞాపకం వొచ్చారు, ఆకలి, పద్మనాభమూ, సంసారమూ, పైకి వెళ్ళిన చుట్టలదొరా. ఏమైనారో; పిపీమా అదృష్టవంతుడు, తోడు

వొచ్చి, బెంచీ క్లాసులో పంసారంతో కలిపి కూచున్న మిత్రుడి స యెంతమాత్రం జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటాడు ? సినీమా పాక అంటు గాక ?

"రండి, సార్"

"ఈ అడావిడిలో భోజనాలేమిటి ?"

ఏ అడావిడికి ? బైటనా, నా హృదయంలోనా ?

"సార్, ఆ దొంగలు లోపలికి వొస్తే అన్నమంతా తినేస్తారు. మనకి మిగలదు" వీళ్ళకి చదువుచెప్పి ఏం ప్రయోజనం ! Humour ని Romance ని చంపే ఆ చదువు ! నా ప్రపంచం నాదీ, వాళ్ళ ప్రపంచం వాళ్ళదీ ! రెండూ యే మూలా అంటవు, Class room లో తప్ప !

భోజనానికి వెళ్ళక తప్పదు.

అసలు పనికివొచ్చే విషయాలమీద దృష్టిలేదు నాకు.

జీవితమే అంత. పనికిరానిని లేవనే దిగులుతో గడుస్తుంది.

"ఇదే ఆఖరు భోజనమేమో మనకి, రాజేశ్వరీ" అన్నాడు పద్మనాభం.

"అబ్బాయ్, ఏదీ ఆ పప్పుపులుసు" అంటోంది రాజేశ్వరి.

నల్లపిల్ల తొడ అంటేటంత దగ్గిరిగా కూచుని, నా విస్తరివంకా, నా వేళ్ళవంకా చూస్తోంది.

"కొంచెం" అని నేను కలుపుకున్నది ఆమెకి యివ్వబోయినాను.

మా యిద్దరి ఆకస్మిక స్నేహాన్ని చూసి ఆశ్చర్యపడుతున్నారు మనుషులు. ఆమె మొహంవంక చూసే ధైర్యం లేదునాకు. భయం నిల వదు. భయం చెదరగానే నన్ను ద్వేషిస్తుంది. నా రత్నాల కల అంతం.

"తెలివి రాబోయేకే కల కరిగిపోతాది."

అన్న మహాకవి హృదయవేదన బోధపడ్డది. ఏమైతేనేం ?

ఈ లోపల ఆ రెండు హాస్యపదాలన్నా పలికి కొంచెం పాతకపి [illegible]కోవచ్చు. "వెయ్యండోయ్, ఇంకొంచెం ఆ అరటికాయ కూర" అని కంఠం తగ్గించి ఆమెతో—

"నువ్వు మూర్ఛపోతే నిన్ను యెత్తుకుని బంగళావాకా మోసేందుకు నాకు శక్తి వుండవొద్దూ! ఇవన్నీ తింటేగద! ఈ దొంగల్ని యెదుర్కోడం, మీకు నా వీర్యశక్తి చూపడమూను?"

నా మాటలు యింకో విధంగా నిజమౌతాయని నాకేం తెలుస్తుంది? ఆ గర్భగుళ్ళో అమ్మవారు యేమి ఆలోచిస్తున్నారో!

నా మాటలు విని నల్లపిల్ల చివాలున లేచి వెళ్ళిపోయింది. కల కళ్ళముందే కరిగిపోయింది. దిగులుగా తల యెత్తాను, నిజస్థితికి.

నా అదృష్టాన్ని నా wit కి బలి యిచ్చుకున్నాను, పానుగంటివారి వ్రాతలలోవలె. కుర్రాడు సరిగా భోజనం చేస్తున్నాడో లేదో శ్రద్ధగా చూస్తోంది రాజేశ్వరి. పద్మనాభం పైపై సర్దుకుంటున్నాడు.

భోజనం వదిలేసి, స్టూడెంట్సు చూడకుండా చెయ్యి కడుక్కుని చీకట్లోకి వెళ్లాను, చీకటి కన్యను వెతుకుతూ. ఆశలేదు మళ్ళీ ఆమెనించి తృణీకారం వ్రాసివుంది నా మొహాన. ఆమె శరీర స్పర్శ జ్ఞాపకం వొస్తుంది. నా భుజంమీద ఆమె తలని ఆనించడం, నా మీద ఆధారపడి నా కళ్ళలోకి చూడడం, వేళ్ళతో నా మెడని మెల్లిగా తాకడం.

పోలీసే-శిల్పి-అభిమానం మోహజీవనానికి శృంఖలం. చుట్టూ, ప్రాకారాల్లో, స్తంభాల వెనక, గర్భగుడి చుట్టూ వెతికాను. అమ్మవారిని అడిగాను. లంకలో సీతని వెతికే హనుమంతుడి గతివలె వుంది, హృదయంలోని మోహాన్ని మినహాయిస్తే!

ఎక్కడ వెతికినా కనపడదు. గోపురంమీద చుట్టలదొర కాళ్ళు వేళ్లాడేసుకొని కులాసాగా చుట్ట కాలుస్తున్నాడు. కింద నాగడాల జనం,

నల్లని ఆకారాలు. కాగడాలు చాలావరకు ఆరిపోయి యెర్రనిప్పులుగా రగులుతూ, పెద్ద సిగార్లవలె, ఇంజను ముందు దీపాలవలె భయపెడుతున్నాయి. ఆ నల్లని ఆకారాల చేతుల్లో. ఎడతెగని చీకటి. కేకలు. పూజార్లు తుపాకి గంటకోసారి పేలుస్తారు. కింద నుంచున్నవాళ్లు నవ్వుతున్నారు.

"ఇట్లాంటి ఘోరయుద్ధం జన్మానికొక్కసారి కన్న యెక్కువ చూడము. తెగలేని తంతి యిచ్చి Commander Haig ని పిలిపించాలి. బలే" అని నవ్వాడు చుట్టలదొర.

"ఏ రివాల్వరే వుంటే—"

Murder కిందCharge చేసితీరుతారు నన్ను, రివాల్వరా ? వీళ్ళకి ? ఈపిల్లల ఆటకి? బెత్తాలతో తన్నాలి. ఇది మీ డిపార్టుమెంటు" అన్నాడు.

లేదు ఆమె అక్కడ.

కిందికి ఒచ్చాను. గోపురంకింద వడిగా నన్ను కలుసుకుంది ?

"ఏమైనావు ? నీకోసం అంతా వెతికాను" అంది.

నా మొహంవంక జాలిగా చూసింది.

కల పోలేదు. కాని, ఏమిటి యీ అనురాగం నామీద ? ఈ ఆవస [illegible] అర్థమేమిటి ? ఎవరు చెప్పగలరు ? ఏ Psychology తర్కించగలదు ? ఏ ఊర్ధ్వలోకంలోనో ఆమె జన్మనక్షత్రమూ, నా నక్షత్రమూ, ఆ రాత్రి ఆ ముహూర్తాన దగ్గిరికి జరిగాయి గావును.

ఆమె వంక తిరిగాను. ఇంకా కల విషయం భయంగానే వుంది. దేవతలు కొద్దికాలంకన్న నాపైని అనుగ్రహించడం మామూలు కాదు. అమూల్యమైన నిమిషాలు వ్యర్థం చేస్తున్నాను. ఆమె విద్యావంతురాలు. ఆమె రక్తంలోని ఆకర్షణ కళ్ళలో అనేక కళలలో ప్రకాశిస్తోంది. ఆ జాలి, ఆ కోపం, ఆ అనుకంపం. భయం, ప్రేమ ఎన్ని చంపలనించో తళతళ మంటున్నాయి ఆమె హృదయ మాణిక్యకాంతులు.

"ఇట్లారా."

దూరంగా వెళ్ళాము, అందరి కళ్ళముందునుంచీ నడిచి. రాత్రి మించిపోతోంది. ఇంక నిద్ర ఆమెను Claim చేసి తీసికెడుతుంది-వాడించి. కాని, యీ రాత్రి నిద్రా!

ఆమె గడ్డంమీద మూడువేళ్లు వేసి "భోజనం చెయ్యవూ? నాకోసం"

రాత్రి గడియలు నన్ను పురికొల్పుతున్నాయి.

"నాకోసం."

ఆమె భోజనం చెయ్యడంలో నా కేమాత్రమూ interest లేదు. ఎవరినీ బతిమాలను నేను. ఆమెని బతిమాలే ఆనందమే, బతిమాలడం లోని రసికత్వమే. సత్యభామని వృథామిషమీద బతిమాలే రసికావతం సుడి ఆనందమే వాది. పలచని, అనాఘ్రాతమైన ఆ రొమ్ము దగ్గిరగా వేళ్ళేసి ఆమె కళ్ళలోకి చూసి, ముఖాన్ని దగ్గిరగా తీసుకునే మాధుర్యం కోసమే మూగాను ఆమెచుట్టూ.

"నేను తినలేను" అంది నా బుజానికి ముఖాన్ని రాస్తో గోముగా. ప్రేమతో నిండిన స్త్రీ కంఠంకన్న గాంధర్వలోకంలోనైనా శ్రావ్యసంగీతం వినపడుతుందా?

"ఎందుకు తినలేవోయీ!"

అట్లాంటి నిమిషాల నా కంఠంలో ఎన్నడూ వినని మాధుర్యం విన పడుతుంది నాకే. అట్లాంటి అనుభవాలవల్లనే నాకు సందేహం కలుగు తుంది, మనస్సుకన్న ఉన్నతమయింది ఆత్మ అనేది వుందేమోనని. అట్లాంటి అసాధారణ ముహూర్తాల నా ఆత్మ తన గూఢసింహాసనాన్ని దిగి, కనికరించి నా సహాయార్థం వేంచేస్తుందేమోనని అనుకుంటాను.

'భయం'

ఆ భయమనే మాట బీజాక్షర మయింది ఆ రాత్రి నాకు.

'తనయమనకు, నేను చచ్చిపోయిన తరువాత అను ఆమాట.'

'ఊఁ' అంది. కలకూజితమూ మొదలైన ఉపమానా లుపయోగించారు. కావ్యకారులు. వాటిమీద అభిమాన మెక్కువైనా, ఆ శబ్దానికి ఉపమానా లుపయోగించడం అవివేక మనుకున్నాను.

అమ్మవారు ఆశ్చర్యపడి చెవియొగ్గి వింది.

చల్లగా నామీదికి వొంగి, ఆమె నున్నని వేళ్ళకొనలతో నా మెడ తాకుతో నుంచుంది. ఇంక నా Prudence స్వాధీనం తప్పుతోంది.

'వెడదాం రా.'

మెల్లిగా అడుగుల్లో అడుగులు అద్దాలుపడుతో నడుస్తోవుంటే నా కాశ్చర్యం వేసింది. నే నెవరు ! ఈమె యెవరు ?

నీళ్ళు తీసుక రమ్మన్నాను, స్టూడెంటును. చేతిని అతి జాగ్రతగా నెమ్మదువుగా మధురంగా కడిగాను.

కూచున్నాము. కలుపుకుంది. తినదు. దిక్కులు చూస్తుంది. బెదురుతుంది. నిట్టూర్పులు విడుస్తుంది.

'తినకపోతే, నేను పెడతాను.'

నవ్వింది. మళ్ళీ గోడలకేసి చూస్తోంది.

నేను అన్నంతీసుకుని—'నా ముద్ద' అన్నాను.

పకపకా నవ్వాము. నవ్వే ఆమె నోట్లో అన్నం పెట్టేశాను. ఇంగువతో, కందిపప్పు వాసనతో సువాసనగల సాంబారు ముద్దని.

నాబుజం ఆమె బుజాన్ని తాకుతోంది. నావేళ్ళు ఆమె వేళ్ళవిస్తట్లో కలుసుకున్నాయి.

ఆమెచెట్లాజాలోంచి నార్సిసస్ పరిమళం నాకళ్ళకి మత్తెక్కిస్తోంది. ఆమె పెదవులన్నా నావేళ్లు తాకినప్పుడల్లా మొద్దులవల్లె నరాలు కంపించాయి.

ఎవరు కన్నారో, నాకోసం యీమెను? ఈ అందాన్ని, ఆ బుజం కింది చేతి మెరుపును, నవ్వే ఆ పళ్ళ శృంగారాన్ని, నావేపు ఒంగినప్పటి వొయ్యారాన్ని, ఎంతమంది పరితపించి, తపించి, గాఢాలింగనాల్లో వేదనలు పడి, కన్నారో! ఎంత ముద్దుగా పెంచారో, ఆ జుట్టుని, మెత్తగా నా కళ్ళ చూపుల్ని జార్చే ఆ ఖుర్భాన్ని ఎంత కష్టపడి పోషించారో నాకోసం!—ఆ రాత్రికి!

నా బంధువులే చిన్నపిల్లలైనాసరే భోజనానికి అట్లా మంకుతనం పడితే, అసహ్యించుకుని వుందును. కాని, యేబంగళాల్లో, యే పాన్పులో, యే దాదులదగ్గిర గారాబంగా పెరిగిన ముద్దరాలో, పాపం!

నిజంగా ఆ దొంగలే, ఆ ఘాతకులే లోపలికివొచ్చి మమ్మల్ని అరణ్యాలలోకి లాక్కెడితే!—నా కళ్ళముందే యీమెని, ఆ సుకుమారిని వాళ్ళు బాధిస్తోవుంటే, ఆ కళ్ళతో జాలిగా ఆమె నావంక చూస్తే.... నేను కల్పించుకున్న భయంకరదృశ్యంతో నాకు దుఃఖమొచ్చింది.

కాని, అట్లాంటిది జరుగుతుందా? సాధ్యమా? ఈమెని—యింత.

కాని, ఎన్నిసార్లు యీ లోకంలో జరగలేదు! ప్రియులముందే ప్రియురాళ్ళని, తండ్రుల ముందు కూతుళ్ళని. ఏ ఈశ్వరుడు దడ్డపడ్డాడు? ఈనా దెవడు కాపాడుతాడు? ఆ దీన స్త్రీల రోదనం, వేదన నా చెవుల్లో గింగురుమన్నాయి. మృతులైన అబలల దీనత్వరూపాల్ని ధరించి తోచింది ఆ కన్యనాకు. ఎన్నడోపోయిన కృతజ్ఞతాభావం పొడసూపింది, బందిపోట్లని అరికట్టిన యీ ప్రభుత్వంమీద, నా హృదయంలో. కాని, ఈ వాడు కూడా, హాస్పేటకి యేడుమైళ్ల దూరంలో ఈ ఘోరమేమిటి, మరి ఈ దొంగలేమిటి?

ఆమె చెయ్యి కడుక్కుంది. చీకట్లో నా వుత్తరీయంతో చేతులూ, మూతీ, తుడిచాను. ఇద్దరమూ వడుస్తో యుద్ధభూమి సామీప్యానికివెళ్లాము. అంతఃపురంలో దాక్కునే వుత్తరుడివలె ఫీలయినాను నేను.

'పైకివెళ్ళి చూద్దాము రా.'

'అమ్మో !'

'ఇదిగో, నన్ను నమ్ము. నేనుండగా భయమేమిటి ?'

రాణా ప్రతాప్‌కూడా అట్లా మాట్లాడలేదు.

మెట్లమీద చీకట్లో ఆగాము. నా భుజంమీద వేళ్ళాడ కూలవేసింది.

'కొంచెంసేపు కూచోండి.'

బుద్ధిలేనివాళ్ళు, ఎక్కుతో దిగుతో వుంటారనే చీదరకాని, నాకు అంతకన్న ఏం కావాలి ? నా మెడచుట్టూ చేతులు వేసి, తలని నా బుజం మీద పెట్టుకుని కూచుంది.

మళ్ళీ చీకట్లో జ్ఞాపకంవొచ్చింది. ఈమె యెవరు ? నేనెవరు ? ఇట్లాంటి వేదాంతమే నా జీవితంలో సగం ఆనందాన్ని మింగేసింది. ఇట్లాంటి నిమిషాల్లో 'స్కెలిటన్' వలె తలెత్తి నేనెంత ద్వేషిస్తేనో కాని వినదు. అంత గట్టిగా కావలించుకుంటుంది యీ వేదాంతం.

ఈమె యెవరు ? నేనెవరు ? ఈ రాత్రి దొంగలమూలాన యిట్లా చేరాము నదిలో కొట్టుకుపోయే కాష్ఠాలలాగు. నేను రాజకుమారుడు, ఈమె కష్టాలలోవున్న రాజపుత్రి. అంతా నాటకం. ఆ రాత్రి కావేషాలు వేసుకున్నాం. తూర్పున ఒక్కరవ్వ వెలుతురు సోకిందా, ఈ దొంగలువెనక్కి పలాయనమైనారా, కోడికూతకు Hamlet ghost వలె అంతా, ఈ నాటకమంతా పటాపంచలవుతుంది. రంగు కడిగేస్తాము.

నేను స్కూలుమాష్టరూ, ఆమె జడ్జీకూతురూ. ఆ రాత్రికి నాతో వేషం ధరించింది, కరుణించి. ఈలోకం, యీజన్మ, యీ మాయా ఇంతే. ఇంతే, ఇంతే.

కాని, నాకూ వేదాంతులకీ ఒక్క భేదముంది. మా ఆలోచనలు identical. కాని, పర్యవసానం వేరు. క్షణభంగురమేనని వాళ్లు వదులుకుంటారు. క్షణభంగురమే ! అనే దిగులుతో నేను కావిలించుకుంటాను.

మళ్ళీ యీరాత్రి ఒస్తుందా? ఈ నాటకము ఆడగలమా? మళ్ళీ ఈ వేషాలు వేస్తామా? ఈ లావణ్యం, ఈ మనోహరత్వం నా చేతికి అందుతుందా? మేఘరథాల్లో విహరించే గంధర్వకన్య ఏ ప్రమాదంవల్లనో, ఏ శాపంచేతనో ఓనిమిషం నావొళ్ళో వాలింది. ఆ నిమిషం ఆమె నావొళ్ళో తలవాల్చి పడుకోపీ, రేపా? రేపు పొద్దున్నే విరహాగ్నిలో, ఈ అనుభవ జ్యోతిలో మాడి భగ్గుమని మండిపోపీ ఈ జీవితాన్ని! ఎవరికి కావాలి! నమ్మి చేపినవాదొకడుంటే, వాడు పడతాడు ముందు జాగ్రత! లేదా, పడదా-ప్రమాద మేమిటి? ఆమె చేతులు మెల్లిగా జాగ్రతగా, ఆమె ప్రాణమే వేళ్ళకొనల్లో నిలిచినట్టు నాబుజాల్ని, రొమ్ముని, చంపల్ని తాకుతున్నాయి. వాటిసందేశం నాకు స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. కాని, పాపం ఆమెకి తెలీదు. అర్థంగాక మాటలుపలికే చిన్నపిల్లవలె, శక్తి తెలీక జపించే మంత్రసాధకుడివలె, నిప్పుతో ఆటలాడింది ఆ అంధకారపు బాలిక.

ఎవరో వొస్తున్న అడుగుల చప్పుడు విని లేచి పైకి వెళ్ళాము. నా వెనకనే బుజంమీద చెయ్యేసి వొచ్చి నుంచుంది. దొర పెద్దచుట్ట వెలిగించి, బుస్సీమల్లే యుద్ధసన్నాహాల్ని పరికిస్తున్నాడు. ఆమె నన్నానుకొని మంచోడం చూసేవుంటాడుగాని, ఏమీ అనలేదు. క్రింద అక్కడక్కడ కాగడాలు వెళిగించి చల్లగా కదులుతున్నారు దొంగలు. కాగడాల వెలుతురులో మెండిన పొడుగాటిగడ్డి, పొదలూ, బండలూ వింతగా పీడలలో వూగుతున్నాయి. నాభయం పూర్తిగా పోయింది. ఏ Emotion కాని పట్టుమని హృదయాన్ని చాలాకాలం వేధించదు. నూతనత్వాన్ని వెతుకుతుంది ఎప్పుడూ. అందువల్లనే గావును, యెప్పుడూ Emotional గా మారగలిగిన స్త్రీలలో అంత గొప్ప ఆకర్షణ!

ఆ యుద్ధమంతా రాత్రిభాగోతంలో ఒక రంగులాగు కనిపించింది. ఆ దొంగలు గోడను యెట్లానూ దాటలేరు. ఈ బ్రాహ్మలు యెట్లామో

వాళ్ళని పారతోలలేరు. ఎందుకీ ఆరావిడి ? పడుకోరాదూ పోయి ! ఎడారి ఆ అడవిలో ఒంటరిగావుండే ఆ పూజార్లకి ఈ యుద్ధం Emotional outlet కావును !

తటాలున దొర కోపంగా మాట్లాడుతున్నాడు, చుట్టలోనించి. నా మీద నసుకుని హడలి పోయినాను.

"స్వరాజ్యమంట ఈనాడింకా యీ దొంగలూ, దోపిళ్ళూ యిట్లా సాగుతున్నాయా ! యీ బంతదేశానికి స్వరాజ్యమంట! ఇట్లాంటి అనాగరికం యే దేశంలోనన్నా వుందా ?'

ఆర్గ్యూ చెయ్యబోతున్నాను నేను అతనితో. ప్రభుత్వ తాబేదారునని మరచి: ఆమె, నా వేళ్ళని మెల్లిగా పట్టుకుని వూపింది.

"నిద్ర వొస్తోంది" అంది.

"అప్పుడే."

అయిపోయిందా ? ఈరాత్రికి ఇంక నిద్రేనా ? తెల్లవారితే యీ భయమూ ఉండదు, పిల్లా వుండదు.

చుట్టలదొరతో చెప్పాను ఆమెకి నిద్రఒస్తోందని! అతను వినిపించుకోక చీకట్లో యుద్ధం చూసి నవ్వుతున్నాడు. నా కెట్లానో, అతనికీ అట్లానే ఆన్మానికల్లా ఒక్కసారే కలిగే అనుభవంలాగుంది ఆ రాత్రి.

మళ్ళీ చెప్పాను, బుజంమీద చెయ్యేసి, అతని దృష్టిని మరల్చి.

'పడుకో వెళ్ళి' అన్నాడు పరధ్యానంగా ఆమెతో.

"నువ్వు రా" అంది గావుమ వాళ్ళ భాషలో.

"నేనా ! అప్పుడే! వొస్తాలే, వెళ్ళి పడుకో." అన్నంతవరకు నాకు అర్థమయింది, తక్కింది తెలీలేదు.

నావంక చూసింది. కిందికి తీసుకు వెళ్ళాను.

"ఎక్కడ పడుకుంటావు ? నాపక్క తీసుకో."

"మీకూ ?"

"నేను చూసుకుంటాను కాదూ ?"

నేలమీద నైతేనేం, ఆమె పాదాలవద్ద.

"ఈ శబ్దం వినపడనిచోట వేయించండి."

స్టూడెంటుని పిలిచి, మూలగా దూరంగా ఎవరూ తిరగనిదీ, శబ్దం రానిదీ స్థలం చూపి పక్క వెయ్యమన్నాను. గర్భగుడి వెనకాల, ఒక చిన్నదేవతకి కట్టిన గూట్లో పక్కపరిచి, తెచ్చిన దీపంతో సహా వెళ్ళాడు. దీపం ఉంచమంటే, గుడి వాళ్ళది యిచ్చి వెయ్యాలన్నాడు. మేము తెచ్చిన లాంతరు, రాజేశ్వరి కుటుంబానికి సంక్రమించింది.

చీకటి మామధ్య—ఆమె మాట్లాడటంలేదు. ఏదో చేస్తోంది. ఏమి టబ్బా ! దృష్టితో చీకటిని చీల్చి చూశాను. ఆమె తెల్లనిచీరె, నేలమీద పడుతున్నట్టుంది. ఇదేమిటి ? చీరే విప్పేస్తోంది. నా ఆశ్చర్యం తక్కిన Emotions ని మింగేసింది. ఏం చెయ్యబోతోంది ? ఇందాకటి భయ మంతా నటనా ! అంత నీచురాలా ? గొప్పవంశాల్లోకూడా యిల్లాంటి అధమ స్వభావాలుంటాయా ?

మాట్లాడుతోంది, పనిచేస్తో. 'మా అమ్మమాత్రం చీకట్లో పడుకో లేదు, మానాన్న యెప్పుడూ వెక్కిరిస్తారు. నాన్న శిక్షించిన దొంగలు కనిపట్టి వొస్తారని అమ్మభయం....'

ఇట్లా వాగుతోంది చిన్నపిల్లవలె, చీర మడత పెడుతో. నేను మాటలు వినటంలేదు. పడుకుంటోంది. కాని, వొంటిన బట్టలు వున్నాయే! నవ్వు ఒచ్చింది. పాపం పిచ్చిపిల్ల ! ఇంటిదగ్గిరకు మల్లేనే పైచీరతీసి Night dress తో పడుకుంటోంది గావును. అలవాటు!

ఆమె అట్లా పడుకోడం నాకు కష్టమనిపించింది. ఎవరన్నా దీపాలు పట్టుకుని అటు తిరిగితే ?

'చీరె కట్టుకునే పడుకోరాదూ?'

'ఏమి?'

"ఇక్కడ వాళ్ళకి వికృతంగా కనపడుతుంది."

ఆలోచించింది.

"నిజం చెప్పండి. మీ రేమనుకుంటున్నారు?"

"నిజమే-ఇంకేం లేదు."

"కాదు. వాళ్ళు-ఆ దొంగలు వొస్తారని. మీరు వాళ్ళు వొస్తారనే అనుకుంటున్నారు, అవునా?"

"కాదు"

"అబద్ధం, అబద్ధం."

నన్ను బుజాలు పట్టుకుని గట్టిగా వూయించింది. ఆమె జుట్టు నా మొహంనిండా పడి పరిమళాలతో నన్ను చుట్టేసింది.

"పడుకో నీకేమీ భయంలేదు."

"నిజమేనా? మరి మీరు యిక్కడే వుంటారు కదా! మేలుకునే కూచోవాలి."

"సరే"

ఐదు నిమిషాలు మాటల్లేవు. నిద్రపోతోందనుకున్నాను. ఎట్లా కూచోడం ఆ చీకట్లో? ఆమెకి నిద్రపట్టనీ, వెళ్ళిపోవచ్చును - అమ కున్నాను.

ఉలికిపడి లేచింది.

"ఏమండీ?"

"ఏమి?"

వెళ్ళిపోదాం, ఇక్కడ వొద్దు వెళ్ళిపోదాం. నాకు భయమేస్తోంది. నన్ను తీసుకుపోండి.'

షూరాం పట్టింది. నాకు చాలా దిగులేసింది. ఎన్నడూ కష్టమన్నా, భయమన్నా ఎరక్క పెరిగింది గావును!

ేచింది. నన్ను వెతుక్కుంటోంది. ఎట్లా యీ పిల్లతో! రొమ్ము చుట్టూ చెయ్యి వేసి, దగ్గిరికి లాక్కుని వొళ్ళో పడుకోపెట్టుకున్నాను. నా తొడమీద మొహం పెట్టుకుని గారాబం చేస్తోంది. నాకు సిగ్గుగా యిబ్బందిగా వుంది.

"ఎందుకు భయం?"

"వెళ్ళిపోదాం. బంగాళాకి వెళ్ళిపోదాం"

"ఎట్లా?"

"గోడదూకి పారిపోదాం."

"ఏమీ భయంలేదు. పడుకో." కొంచెం కోప్పడ్డాను.

పక్కమీద పడుకోపెట్టి, దగ్గిరగా కూచుని చంపల్ని తాకుతో, బుజం తట్టుతో సమదాయించాను.

ఈమే, యీ సున్నని గుండ్రని బుజాలూ, యీమె నాకు, నాదిగా, జీవితం దొరికితే.

'నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటావా?' అనే మాట నాలుగుసార్లు నానోటి దగ్గిరికి వచ్చింది. నా వెఱ్ఱికి నాకే ఆశ్చర్యమేసింది. సంసారానికి చెప్పక ఈమెతో యే దేశమన్నా పారిపోతే!

'నిర్భాగ్యుడా! నీ అదృష్టమంతా యీ నాలుగు గతియలే. తెల్లారితే మళ్ళీ నీ స్కూలూ, వాసనకొట్టే పుస్తకాలూ, హెడ్మాష్టరు మొహం, పిరామరకల బల్లా, సిద్ధం. నువ్వేమీ కావు, యోధుడివీ కావు, రసికుడువీ కావు, స్కూలు మాష్టరువి.' అంటోంది నావివేకం.

కాని, ఆరాత్రికి మాత్రం నిశ్చయంగా నేను తెనుగు నవలలోని రవపుత్ర వీరుణ్ణి, అజేయుణ్ణి, శివుడిదగ్గిరనించి వరంపొంది వొచ్చిన సైంధవుణ్ణి.

పదేళ్ళనించి గుళ్ళనీ, గుడిదేవుళ్ళనీ తిట్టిన దేవవిరోధిని నేను, మొదటిసారి ఆ నాడు గుళ్ళో కాలుపెట్టాను. దేవతలు నా వ్రతభంగంవల్ల ప్రసన్నులైనారు. నా జీవితాదర్శం, నాస్వప్న ఆశయం, తెలుసుకుని నాకీ కన్యను ప్రసాదించారు. నేనారాత్రికి పరపురుషుణ్ణి, అద్వితీయుణ్ణి. 'దుర్మార్గమైన పనిచేసేవాడైనా, దైహిక విశ్వాసం వీడనాడకూడదు.' అని శాసించాడు నాకన్న రసికాగ్రేసరుడు, అదృష్టజాతకుడు కాసనోవా.

ఈ ముగ్ధని, ఈ అమాయకురాల్ని, అస్పృశ్యను, ఎవరిభార్య కాబోతోందో ! ఏ కలెక్టర్నో, లేక కోటీశ్వరుణ్ణి· వివాహమాడబోతోందో, ఎవర్ని తన హృదయమంతటితోనూ ప్రేమించబోతోందో. నేను ఈమె భయస్థితిని పురస్కరించుకుని, ఆక్రాంతం చెయ్యడం అన్యాయం ! ఆ నాడు తనభర్తతో మొదటిరాత్రి, ఈ రాత్రిని తలుచుకుని ఎంత సిగ్గుపడుతుందో, నన్నెంత శపిస్తుందో, అతనితో చెబుతుందా, దాస్తుందా ! జీవితమంతా నా పేరుని తలుచుకుని భయపడదా, ద్వేషించదా ? నన్ను సంహరించదా ? ఏమైతేనేం ? ఈ పని అధర్మం.

ఇక్కడవుంటే నిశ్చయం ! పశువునై నాజూకైన ఈ పుష్పాన్ని, వొదిగి నమ్మి నిద్రపోతున్న ఈ చిన్న పుష్పాన్ని, నలగతొక్కిపోతాను.

ఎట్లా పోను ? నా చేతిని తన వేళ్ళసందున పట్టుకుని పడుకుంది. నిద్రపోతున్నట్టే వుంది, ఎట్లా పోను ?

అంతా చీకటీ, నిశ్శబ్దం. అప్పుడప్పుడు కొంచెంగా రొద వినపడుతోంది. గబ్బిలాల వాసన. కింద రాళ్లు వొత్తుకుంటున్నాయి. నన్నిట్లా మేలుకొని ఘాఘోమనడంలోని క్రూరత్వాన్ని, వ్యర్థాన్నినా గమనించ

నంతటి పసిపిల్లవంటి మనసు. హాయిగా ఛేర్రికళ్లు మూసింది. ఆమె చిన్నినోరుపీ, పెదవుల్నీ చూడడానికి వెలుతురుంటే బావుండుననిపించింది.

ఆమె చేతుల్లోంచి విద్యుచ్ఛక్తి నన్ను దగ్గిరికి లాగుతోంది. అసలే నేను మోహకాంతిలో ఏ చిన్ని కిరణానికైనా సరే తత్తరిల్లుతానే! ఇంత సహనమే నాకు విచిత్రంగా వుంది, నన్ను చూస్తే నాకే! పాపం. ఆమెకి తెలీదు. ఎంతవిపత్తు పంచన పడుకుని నిర్భయంగా నిద్రపోతుందో, ఎంత అగ్నితో శిశువులె ఆడుకుంటోందో! చెప్పితే! చెప్పినా తెలీదు! ఎట్లా చెప్పను! ఏం చెయ్యనూ! నాదీ దేహమే! అందులో నరాలపుట్ట. సాధారణ స్త్రీనించి కూడా ఒక్క మంచిమాట, ఒక చిరునవ్వు నన్ను కంపింపచేస్తాయి. చిన్నిగాలి తెమ్మెర, పిటి అల్ల వుద్రేకింపచేస్తాయి. ఇక్కడ-ఏం చెప్పను నా అవస్థ ఆమెతో! నా ఆత్మలో ఎంత సాను భూతి వుంటేనేం? నా హృదయంలో ఎంతజాలిపకితేనేం? నాదీ దేహం.

మెల్లిగా చెయ్యి ఒదిలించుకొని లేవబోయినాను. దూరంగా జరిగాను.

'ఊ, ఊ' అని నన్ను దగ్గిరికి లాగింది. నేను వెనక్కి ఒరిగాను ఆమె తోపువల్ల. నా నడుంమీదనుంచి చెయ్యిపోనిచ్చి, నా పొట్టమీద తలపెట్టుకుని గట్టిగా భయంతో వాత్తుకుని పడుకుంది. ఆమె రొమ్ము నా తొడలకు తగలడంలో, ఆ చీకటి గుడి అంతా భగ్గుమని వెయ్యి దీపాలతో వెలిగినట్టయింది. ఆమెపైకి వొంగి ఆమె పెదిమల్ని పక్కగా నా పెదవులతో తడిపాను.

ఆమె పితృదేవతలు, పతివ్రత లెవరైనా ఆ రాత్రి ఆమె సహాయా నికై ప్రయత్నిస్తున్నారో యేమో. ఆమె నాతలని తోసేసి తల తిప్పుకుంది.

ఆమె అంగీకరించివుంటే అంతటితో ఆగేవాణ్ణేమోకాని, ఆమె నిరాకరణం నన్ను దుర్మార్గుణ్ణి చేసింది. ఇంకా ఎక్కువ పయత్నిం

చాను. ఆమె నన్ను తోసేసి తిరిగి పడుకుంది. కోపమొచ్చింది. లేచి వెళ్ళిపోదామా అనుకున్నాను. ఇదా, నా సహాయము? ఆమె నా అక్రమానికి లోబడితే మిత్రుణ్ణి, శీలవతినై, నిరాకరిస్తే శత్రుణ్ణి. సిగ్గేసింది. పురుషులందరూ ఇంతేకదా! వూరికే నీతులు మాట్లాడమంటే, మాట్లాడ మనకందానే మాట్లాడతారు. అవినీతికథలు హెచ్చిపోతున్నాయని వ్యాసాలు వ్రాస్తారు. తమ మనసుల్లో పెరిగేకుళ్ళు సహజమైపోతుంది ఈ నీతిపరులకి.

కూచున్నాను అల్లానే, కునికిపాట్లు పడుతున్నాను. ఆమె కలవరిస్తోంది.

'ఏమండీ'

మాట్లాడలేదు నేను.

బిగ్గరిగా "యేమండీ"

''వూ''

చేతులు జాచింది నావేపు. దగ్గిరికి లాక్కుంది. నేను కదలక తలని మాత్రం ఒంచాను. ఇంకా విధితో పోట్లాడుతూనే వున్నాను. నా తలని గట్టిగా కావిలించుకుని పడుకుంది. ఏం చెప్పను? అది స్వర్గమా? నా రెండు చంపలకీ ఆమె లేతవక్షం రెండువేపులా తగులుతోంది. నా నుదుటిమీద ఆమె చల్లని వూపిరి తగులుతోంది. ఆగూడు శచీదేవికి కట్టింది కాదుకద!

నాకు పిచ్చెత్తింది. నా రక్తం, నా నాళాలలో అణగలేక, నిండు గోదావరి కాలవలవలె గట్లనూ తూముల్నీ చీల్చుకుని పరిగెత్తుతోంది వెల్లువలై. ప్రళయ వాయువువలె మోహశక్తి యీ వైపునించి ఆ చివరకు చీల్చేట్టు విజృంభించింది.

శీతలరక్తపు మనుషులు, మర్యాదలో చచ్చిన ఆత్మలు కలవాళ్ళు, నీతి అనే మాయ పెనుభూతంతో ఒణికేభీరులు, జీవించేశవాలు, సులభంగా

పీఠిపరులై, భక్తులై, అభినవ ప్రవరాఖ్యులై, బైటపడగలిగి వుందురేమో! నాకు చాతకాలేదు. యముడే వుండి, నా పాపానికై నన్ను ప్రశ్నిస్తే—

'నేను చేసిన పాపాన్ని మాత్రమే చూశావా, లేక నేను పడ్డ వేదన, నన్ను లోబరచుకున్న నారక్త తీవ్రతనికూడా గమనించావా ?' అని అడుగుతాను.

ఆమెవేళ్లు నా మెడవెనుక జుట్టుకీ షర్టుకీ మధ్య బిగించి పట్టుకుంది. ఆమెని ముద్దుపెట్టుకున్నాను. ఆమె కింది పెదిమిని-మెల్లిగా ముఖం తప్పించుకుంది. కళ్ళు నులుముకుంటున్నట్టుంది. ఎవరినో పిలుస్తుంది. చిన్నపిల్ల. పసిపిల్ల. ఏతల్లినో పిలుస్తోంది. నేనుగాక దిక్కెవరు? నన్ను నమ్మి నా చేతులో వాలిన ఈ గోరింకని చీల్చుకుని తిననా ? Cat వలె, కుక్కవలె అనిపించింది, నా ప్రాణం.

ఆమెని భద్రంగా పడుకోబెట్టి పక్కన కూచున్నాను. నా తొడని అనుకుని మీద చెయ్యివేసి పడుకుంది. దొంగల సంగతి మరిచిపోయింది గాని, ఆపద అనే భయం ఆమె మనసులో వుండనే వుంది.

తెల్లవారదా ? ఇంక ఈ రాత్రికీ, నా బాధకీ, నా temptation కీ, అంతంలేదా ? ఈ జాలి ఎందుకు ? ఈ సంకోచమే లేకపోతే, ఎప్పుడో తీరిపోను ఈ సమస్య ! ఆమె కౌగిలిలో హాయిగా నిద్రపోతో వుందును.

ఇప్పుడైనా నిద్రపోతే ? కాని, నా నరాలు యిట్లా తంతులవలె కంపిస్తున్నాయే-నా చేతులు, పెదవులు తిరగబడి, ముందుకి లాగుతున్నాయి. నిగ్రహ, నిగ్రహం అని అరుస్తారు పెద్దలు-పిన్నలుకూడా. శిలలు, పీఠివిగ్రహాలు, కుర్చీల్లోకూచుని ఖండించే దేశపూజితులు, ముసలి పత్రికాధిపతులు, నపుంసక విమర్శకులు, వీళ్ళకేం తెలుసు ఆ నరకం, ఆ స్వర్గం? ఆ స్వర్గద్వారం దగ్గిర సంకోచిస్తూ నిలబడే ఆ నరకం ?

లేవాలంటే నా కాళ్ళు తిరగబడ్డాయి. అమానుష ప్రయత్నంచేసి బైటికి వెళ్ళిపోయినాను.

నేను ఎన్నిఘోరపాపాలు చేసినా, ఆ రాత్రి ఆ పుణ్యదేవతా సమక్షంలో, నేను ఆకన్యని ఆ సమయాన నా అరిచేతిలోని కన్యని, పాపమని తలిచి వొదిలి వొచ్చినందుకై ఈశ్వరుడే వుంటే, నన్ను ఆశీర్వదించక పోతే, అతడు ఈశ్వరుడుకాడు. బండ, రాక్షసి, కాలేజి principal కన్న అధముడు. అతనికి కన్యల నిర్మలత్వంమీద ఏమీ అభిమానములేని పిశాచి.

నాతో trip వొచ్చిన వాళ్ళంతా నిద్దర్లుపోతున్నారు. యుద్ధం సాగుతోనే వుంది. నక్షత్రాలు రెండుగజాలు పైకి జరిగాయి. అంగారకుడు నెత్తివెనుక వెలుగుతున్నాడు. బొబ్బిలినాటకం చూస్తో నిద్రపోయి లేచి, ఇంకా వెంగళరాయుడి వీరాలాపాలు చూస్తున్నట్లుగా వుంది. చల్లనిగాలి వీచింది. గాలితోకూడా వెనకగా నల్లపిల్ల వొచ్చి రెండుచేతులతో బుజం మీద వేళ్ళాడింది, భయంతో రోషంతో.

"ఇదేనా వాగ్దత్తం?"

నాకు చమటలు పోశాయి.

ఈ nightmare నించి విముక్తిలేదా? కాని, విముక్తి కావాలని నాకు నిజంగా వుందా? చిత్రగుప్తుడే నిర్ణయించాలి. కాని, ఆ చిత్రగుప్తుడుకి పనులతోనేగాని వుద్దేశ్యాలతో పనిలేనట్టుంది. ఉద్దేశ్యాలు తెలుసుకునే వాడే ఐతే, దొంగలు కాదుస్తో నీతులు చెప్పే నవయువకులకీ, భార్యల్నే ఇతర స్త్రీలనుగా భావించుకుని కక్కుర్తి తీర్చుకునే కవులకీ, తమ స్వంత వ్యభిచారం దాచుకునేందుకు, నీతి లెక్చర్లిచ్చే పత్రికాధిపతులకీ, scandals మాట్లాడి నోటిదురద తీర్చుకోడంతో తక్కువ అవయవాలను తృప్తిపరచే ధీరాగ్రేసరులకీ, స్వర్గంవ్రాస్తాడా? హరిశ్చంద్రుడికీ, అనసూయకీ స్వర్గమిస్తాడా? దమయంతిని పతివ్రతక్రింద లెక్కపెడతాడా?

"పుక్కపోసి వొచ్చాను" అన్నాను

"పుక్కకోసం నన్ను వొదిలారా?" అని నా కళ్ళలోకి చూసింది, ఏదో నాకు బాధ్యత వున్నట్లు.

"రాబోతున్నాను, ఇంతలో నువ్వొ వచ్చేశావు."

"రండి."

"చూడు యిక్కడ యెంత బావుందో?" అని ఇంకా పెనుగులాడాను.

నిజంగా బావుంది ఆ పురాతనపు రాతిగోడలమీద ఆ కాగడాల కాంతి. వందలకొలది ఏళ్ళనుంచి వానలో నున్ననైన బండలమీద ఆ నక్షత్రాల కాంతి, ఆ బురుజులు, గోపురం. గంభీరంగా, ప్రశాంతంగా వుంది. బ్రహ్మసమాజము వారైనా ఆ ఆలయ సౌందర్యానికి అంధులు కాకుండా వుండగలరనుకోను. మహమ్మదీయులైనా సరే!

"ఇక్కడే కూచుందాం" అన్నాను.

క్రిష్టియనులైనా, బ్రహ్మసమాజపు నీతిపరులైనా, ఆ మాటలలోని సౌందర్యానికి, శ్రావ్యానికి, నైతికశక్తికీ బధిరులు కాగలరనుకోవచ్చు. సందేహిస్తో కూచుంది. అందరూ నిద్రపోతున్నారు. మేలుకున్నవారు పైన వున్నారు. ఆ పెద్ద ఆవరణలో మేమిద్దరమే. నక్షత్రాలు, గాలి, కొంచెం చక్కని చలి. మేమిద్దరం-మళ్ళీ యెప్పుడు? ఏ జన్మలో? అనేక అందాలు చూశాను. గదుల్లోని ఏకాంతాన్ని, భయాన్ని, పిగుపి, ఆవేశాన్ని, పెంకితనాన్ని చూశాను. కాని, సృష్టివాళ్ళో, నక్షత్రాల కింద హృదయం ప్రేమతోనిండి కళ్ళనికూడా ఆజ్ఞాపించి, దాచి, ప్రియురాలితో కూచున్న సమయాలలో వంటి ఆనందం అసమానమైనది.

"వాళ్లు చూకుతున్నారేమో చూడండి."

"ఇందాకట్నించి చూకారా ఇప్పుడు చూకడానికి? అసలు వెళ్ళిపోయినారేమో!"

కూచున్నాము. ఆ కాంతిలో నాకు దొరికిన పెన్నిధానాన్ని చూసు కున్నాను. Night dress లో ఆమెనడుమూ, తొడలూ, చేతులపై చివ రలూ చూసి కళ్ళువాల్చి, పళ్ళు బిగపట్టాను.

నా కంతకన్న ఏమీ కోర్కెలేదు అప్పుడు. అక్కనే ఆమె తలను నా బుజాన్ని ఆనుకుని, సగం రొమ్ము పక్కగా నా నెత్తికి తగులుతో ఆమె అప్పుడప్పుడు కంటికొలికిలోంచి దీనంగా ప్రేమగా నా వంక చూస్తో, ఇంకేమీ వాంఛించలేదు. జీవితాన్ని పాలించే ఆఫీసుకూడా మన కోర్కెల్ని, ఇష్టాల్ని గమనిస్తుందా ? ఇంకో విధంగా శాసించారు లోకాధి పతులు.

మళ్ళా దొంగల అరుపులు, తుపాకులచప్పుళ్ళు.

చప్పున లేచింది ఆమె — నా చేతిని పట్టుకులాగుతూ.

"రా, రా."

తెలుసు నాకు, నా నైతిక శక్తికి మృత్యువాసన్నమయిందని, కాని కడపటి పెనుగులాట పె ను గట్టిగా.

"నేను రాను."

చప్పున యేడ్చింది.

ఆ కన్నీళ్ళు ఆమె చంపలమీదనుంచి విలచేసుకున్న నాహృదయం మీదపడి మహర్షి మంత్రోదకాలవలె, రామపాదరజంవలె చిగిరింప చేశాయి. ఆమెని కావిలించుకుని ఓదార్చాను.

"వొస్తానుగా" అన్నాను గాని, ఆమె మనసుని divert ఎట్లా చెయ్యాలనా అని చూస్తున్నాను.

"రారేం."

"యుద్ధం సంగతి కనుక్కుని వెడదాము."

ఎవరో వొస్తున్నారు, స్టూడెంటు.

"యుద్ధమెట్లావుంది ?"

అయిపోయిందని చెబుతాడని నా ఆశ.

"ఇందాక ఒకడు దూకాడు."

నా వేళ్ళలోని ఆమె వేళ్ళు వణికాయి.

"కాని, తన్ని కింద తోసేశారు కామా ?"

"లేదు. మనవాళ్ళు భయపడి పరిగెత్తారు. వాడే యెందుకో మళ్ళీ కిందకిజారాడు. బలేయుద్ధం !"

"ఇంక భయంలేదుగా ?"

"లేకేం ? మళ్ళీ వస్తారు."

నా ప్రశ్నలుకాస్తా Model lessons లోలాగు అద్భుతంగా ఫలించాయి.

"లోపలికివాస్తే యేంచేస్తారు వాళ్ళు ?" అంది యింగ్లీషులో.

ఆ కుర్రాడికి కొంచెం యింగ్లీషు తెలుసు.

"ఏంచేస్తారు ? మట్టూ చూసిపోతారు" అన్నాను తేలికగా.

"డబ్బు ఇమ్మని అడుగుతారు" అన్నాడు.

"డబ్బులేదే !" అంది.

"నగలిమ్మంటారు !"

వొంటిమీద చూసుకుంది.

"లేవే అవే ?"

"లేకపోతే తెచ్చియిమ్మని కాగడాలుపెట్టి మొహాలు కాలుస్తారు !"

బలే శిష్యుడు నాకు !

"స్కూలుకి పద, నీ పనిచెబుతా !" అనుకున్నాను లోపల.

కాని, అతను మాత్రం యేంచేస్తాడు ? ఈ కాలచక్రంలో మర ! ఆర్రాత్రి అతనిధర్మం నెరవేర్చుకున్నాడు, వెళ్ళాడు. ఈనాడు అతనెవరో నే నెవరో ! ఆ రాత్రికి నా పాలిటి యముడైవొచ్చాడు.

ఆమె చల్లగా నా బుజంమీద నీటిముద్దయి పడిపోయింది. ఆమెని భద్రంగా చేతుల్లో యెత్తుకుని పక్కదగ్గిరికి తీసికెళ్ళి పడుకోపెట్టాను. ఏం చెయ్యాలో తెలీదు నాకు మూర్ఛపోయిన ఆడవాళ్ళకి, డాక్టర్ని పిలవడం తప్ప. నీళ్లుచల్లనా ? నీళ్ళెక్కడ ? ఎవర్నీ లేపడం యిష్టంలేదు. ఈమె నాది. ఈ రాత్రికి నాది రక్షించుకోడానికిగాని భక్షించుకోడానికిగాని. మెల్లిగా మెడకింద గుండీవిప్పి గుండె రాయాలని యత్నించాను. నా చేతికితగిలిన నున్నని, వెచ్చని, వెన్నవలె కరిగిపొయ్యే స్థలాల్ని కళ్ళారా చూసి ఆనందించే భాగ్యం లేకపోయింది. గతజన్మంలో రతీదేవిని కళ్లు మూసుకుని చేత్తో మాత్రమే పూజించాను గావును. మెల్లిగా చేతులు నా మెడమీదికి కదిల్చి నన్ను లాక్కుంది. నన్ను, నా రొమ్ముని, నా మొహాన్ని, ఆత్మని, వడుముని; తన పెదవులమీద నా మొహాన్ని అదుముకుంది. అప్పటికీ నాకు సమ్మతంకాలేదు. నాకు తెలుసు ఆమె మనస్సు ఆమెకి తెలీదని; క్లోరోఫారం కింద స్త్రీని తెనాలి డాక్టరు చెరిచినట్లని పించింది.

ఇప్పటికీ నా నమ్మకం, కాదు నాకు గట్టిగా తెలుసు, ఆమె యేమీ ఎరగదు. కాని కన్యగాని వ్యక్తురాలైన స్త్రీకి యెవరు నేర్పాలి ? ఆమె రక్తంలో జీవిస్తున్న ఆమె వంశపు స్త్రీలే ప్రోత్సహిస్తారు. బతికివుండగా ఆమెని అడ్డగిస్తారు. చచ్చి ఆమెని వుద్రేకించి, జ్ఞానమిచ్చి ప్రోత్స హిస్తారు.

*   *   *

నిద్రపట్టిందో లేదో మాకు చుట్టలదొర అరుపులు మెలుకువ తెప్పించాయి.

ఆమెని రొమ్ముమీద ముద్దుపెట్టుకుని లేపాను.

"ఏమిటోయ్ ఇంకా—"

"మీ అతను నీ కోసం వెతుకుతున్నాడు."

"వెతకనీ."

వెతకనీ !!!"

"ఇక్కడికి వొస్తాడు" అన్నాను మళ్ళీ.

"రానీ."

"రానీ" అన్నాను నేనుకూడా వుత్సాహంగా.

కాని మళ్ళీ, "చూస్తాడు" అన్నాను.

"చూడనీ."

"చూడనీ" అన్నాను గొప్పగా.

"పడుకో యిట్లా."

నా తలని తనమెడకీ బుజానికీ మధ్య వొత్తుకుంది.

అన్నీ మరిచిపోయినాను. అతిశాంతంగా వుంది నా మనసూ శరీరమూ. స్వర్గంలో ఆనందమూ, శాంతము అంటారే ఆ స్థితి యిదే గావును !

మళ్ళీ దొర కేక. స్టూడెంట్సు లేస్తున్నట్టున్నారు. చెపుతారు ఎక్కడ వున్నామో ? కాని, నా ప్రియురాలు కదలనన్నాలేదు. నన్ను దగ్గిరగా, తనకి యింకా చేరువగా లాక్కుంది. సంకోచానికీ, సాహసానికీ కూడా స్త్రీముందు పురుషుడెందుకు ?

"నన్నిట్లా పడుకోపెట్టుకుంటే, ఇట్లానే తెల్లారిందాకా నిద్ర పోతాను."

"ఎందుకు నీకాభయం ?" అని నన్ను యెదురు అడిగింది, సాయంత్రమంతా భయమని నా చేతుల్లోకి విద్యుల్లతవలె వాలిన ఆ

వెర్రి! పైగా ఆడవాళ్ళు పిరికివాళ్ళనుకుంటారు మొగధీరులు. దొంగల్ని చూస్తే నాకు భయంలేదుగాని దొరల్ని చూస్తే భయం.

అప్పుడేకాదు. జీవితమంతా అంతే - ఆలోచించింది. నా చంప మీద కదిలేవేళ్లు ఆమె ఆలోచనని నాకు తోపించాయి. నాలో అగ్ని శమించడంవల్ల ఆవేళ్లు నన్ను బాధించలేదు. చిన్నపిల్ల వేళ్ళవలె ఆహ్లాదాన్నియిచ్చాయి.

చప్పున లేచి వెళ్ళింది, ఏదో కోపంతో మాట్లాడుతోంది. చర చరా వొచ్చింది. నన్ను అమాంతం యెత్తి గట్టిగా కావిలించుకుని, నా చేతినితీసి మీదగా పెట్టుకుని పడుకుంది. ఏంచెప్పిందో ఆ చుట్టలదొరతో.

"నేనూ అతనూ పడుకున్నాము, నువ్వు ఆ పేపు వొచ్చావా, ఏమన్నా అన్నావా, నీ మూతిమీద తంతాను" అన్నదేమో అనుకుంటో హాయిగా లోకంలోకల్లా పరిమళంగల, మృదువైన దిండుమీద తల పెట్టుకుని నిద్రపోయినాను.

* * *

స్టూడెంటు నన్ను లేపుతున్నాడు.. మెలకువ రావటంలేదు.

"లేవండి సార్."

"దొంగలు లోపలికి వొచ్చారా?" అన్నాను కళ్ళునులుముకుంటో.

నవ్వాడు.

"ఆమె బొట్టూ పువ్వూ మీ పక్కమీద వున్నాయట. కావా లంటోంది."

"ఎవరికి? ఏం పక్క?"

లైటు యెంత తేజస్సు ఆ గుడి చీకటి మూలకి కూడా పాకింది. నా పక్క కింద పూలు; ఓ మూల పర్సు; పుస్తకింద ఆడవాళ్ళ బెల్టు. పక్క వంక చూస్తే చాలా కథ తెలుస్తుంది. ఏ మనుకున్నాడో వాడు!

పాపం ! చప్పున సమయస్ఫూర్తి వహించాను.

'ఇదేమిటి ? అల్లరిపిల్ల ! వెదుతో యివన్నీ నన్ను లేపడానికి మీద విసిరి కొట్టి, వెళ్లింది గావును !'

అంటోనే వున్నానుగాని నా మనసు బాధపడుతోంది. ఒక్కమాట లేకండా, కరపటి ముద్దు అన్నా యివ్వకండా—

పోనీ తానే రాకూడదూ వీటికోసం? లేచాను. బైట యెండ చక్కదనం రాళ్ళలోంచి ఆ మూలకి వొస్తోంది. పొద్దెక్కింది బాగా.

'ఆమె యెక్కడ వున్నారు ?'

'బైట'.

ఆలోచిస్తున్నాను.

'తొరగా తెమ్మన్నారండి.'

'ఏమా తొందర ?'

'వెళ్ళిపోతున్నారు మోటారులో'

'మోటారు ! !'

'బంగాళావించి వొచ్చింది.'

'దొంగలూ—' అన్నాను, కొనవూపిరితో.

దొంగలు పోతే—.

'వెళ్ళి పోయినారు అప్పుడే'—నవ్వాడు.

నిజం నా మనసుకి తెలుసు. దొంగలతోనే ఆమె మాయమవుతుం దని బైటికి నడిచాను.

మోటారులో ఆమె కూర్చుంది. ఓ కాలు కిందా, ఓ కాలు పైనా, నోటిలో చుట్టతో నుంచున్నాడు దొర.

'గుడ్ మార్నింగ్, గుడ్ బై.! అన్నాడు చెయ్యివాచి స్నేహంగానే. ఆమె మామూలుగానే చూస్తోంది నావంక.

మోటారు సాగింది.

నా చెయ్యి చాచి ఆమె వేపు "గుడ్‌బై" అన్నాను.

ఆమె తన చేతిని చాచకుండానే "గుడ్‌బై" అంది.

మోటారు రాళ్ళమలుపులో మాయమయింది.

ఆమె indifference తో నేను కుంగిపోయాను. ఆ కొత్త వుద యాన-లోకం నిస్సారంగా, అర్థవిహీనంగా కనపడ్డది. వారం రోజుల వరకు నేనా దెబ్బ తట్టుకోలేదు.

ఆమె కన్నీళ్ళతో బాధతో, నానించి part ఐతే,కొంచెం thankful గా సంతోషంతో good-bye చెపితేనేం? నేను తనని వుండమని బల వంతం చేస్తానా, వెంటపడతానా? నేను చేసిన తప్పేమిటి? ఇట్లాంటివే గడచిన partings జ్ఞాపకం వొచ్చాయి. అవును, ఆడదానికే చాతనవును, ఈ నిమిషాన ఆ మనిషినే కక్కేపిన కళ్ళవెలె చూడడం. మొగవాడు తిడ తాడు, కొడతాడు, అసహ్యించుకుంటాడు. గాని స్త్రీని తాను ఎరగనట్టే చూడడం చాతకాదు. నాగరికత, విద్యా, ఎక్కువైనకొద్దీ, స్త్రీకి ఈ దొంగ వేషాలు, హృదయంలో కఠినతా, ఎక్కువవుతున్నాయి. తమకి మెదడూ, ప్రీతీ మాత్రమే వున్నట్టూ, శరీరమూ, ఆకలీ లేనట్టూ తాము మరచి, ఇత రుల్ని మరిపించి తిరగాలను కుంటారు. తమ శరీరం కసితీర్చుకున్నప్పుడు, ఆ పాపం మొగవాడి నెత్తిన చుట్టి ద్వేషిస్తారు.

"తరువాత?"

"ఏంలేదు. అంతే."

"మళ్ళీ ఆమె కనపళ్ళేదా?"

"ఎన్నాళ్ళకో, బెజవాడలో ఒకసారి."

"గుర్తించిందా?"

"ఒకానొక గొప్ప ప్రభుత్వోద్యోగి బెజవాడ దర్శించినప్పుడు, ఒకానొక వర్తక ప్రముఖుడు టీపార్టీ యిచ్చాడు, అతి వైభవంగా బాండు, బాణసంచాతోసహా. దానికి నన్ను ఆహ్వానించారు. ఆ రోజుల్లో నన్ను ప్రతి పార్టీకి పిలిచేవారు. నామీది గౌరవంచాతకాదు. నా కథలమీద గౌరవం చాతాకాదు. వెళ్ళాను. పకోడీలు సయించనందువల్లనూ, మంచి టీ తాగడం అలవాటువల్లనూ, కేకులబల్ల దగ్గిరికిచేరాను. కేకులుతినే ఆశవల్ల కోడిగుడ్లు వెయ్యలేదనీ Spencer లో బ్రాహ్మలచేత ప్రత్యేకం వండించారనీ, చెప్పుకుతినే ఖర్మంలేదునాకు. అసలు అతిథి భార్యాసమేతంగా, వొచ్చారు. ఆయన భార్య - నల్లపిల్ల !!! నావంక ఆమెకళ్ళు పడ్డాయి. వులిక్కిపడ్డది. పలకరించబోతోందనుకుని. చిరునవ్వు సాగించ బోతున్నాను. చప్పున ఆమె పళ్ళెంమీదికి కళ్ళు వాల్చింది. నేను చిరునవ్వుమ గొంతులోకి నెట్టాను. పళ్లెంలోని కేకుని పొడిగాతుంచుతున్న ఆమె వేళ్ళ ఆతృత ఆమె మనసులో ఆరాటాన్ని నాకు తెలిపింది. ఆలోచించుకుని గావును మళ్ళీ మెల్లిగా కళ్లెత్తింది. నావంక నిదానంగా చూసింది. ఆమె దృష్టులు నా కళ్ళలోకి టెలిగ్రాఫ్ కొడుతున్నాయి. నేత్రావధాన ప్రవీణుణ్ణి కావడంచేత సమాచారం సరిగా తీసుకున్నాను. Training, breedinig యివి మాత్రమే ఆ నిబ్బరాన్నీ, ఆ తెలివినీ యివ్వగలవు. ఆ నేత్రావధాన సందేశమేమిటంటే:

"నన్ను పలకరించవొద్దు. పలకరించావా...." బెదిరించాయి కళ్లు.

అంగీకరించి, సిగ్గుపడి, తలవొంచుకొని, లేచిపోయినాను, పకోడీల బల్లదగ్గిరికి, హృదయంలోని ఆరాటాన్ని భరించలేక.

"ఎందుకు భయపడ్డావు? పలకరించ వలసింది"

"ఆమెనా? ఆఁ, సాధారణ స్త్రీలు నన్ను మరిచిపోదలచి, కొత్త మొహాలు పెట్టినప్పుడే, లాభంలేదని, నిష్క్రమణం చెందేవాణ్ణి!

ఆమెవా ! ఆ భర్తకి శీలమెంతో తెలుసునా ? నన్ను ఆమె "ఎవరు ?" అని కోపంతో కళ్ళెత్తింది. నేనూ హంపీ కూడా భస్మమౌతాము. అబ్బాయ్ ఒకటేమాట. యే పుణ్యకర్మవల్లనో యిల్లాంటి అదృష్టాలు తటస్థిస్తాయి. అంతటి కంతేనని తృప్తిపడి దేవతల్ని స్తుతించు. అంతే గాని, అదేదో సౌందర్యంవల్ల, ప్రతిభవల్ల నువ్వు సంపాయించుకున్నా ననుకుని, గడచిన అదృష్టాన్ని సాగదియ్యాలని చూచావా, స్త్రీలేకాదు దేవతలుకూడా కన్నెర్ర చేస్తారు.

—★—

అంకితం విశ్వనాథం ఆత్మకి

విశ్వనాథంగారి ఆత్మగారూ—

కథకోసం వాస్తవాన్ని మార్చినందుకు నన్ను క్షమించాలి. మీకు అంటగట్టిన అదృష్టానికి మీరు చాలా సంతోషిస్తారని నాకు తెలుసు – ఆ లోకంలో మీ నైతికాభిప్రాయాలు తారుమారు కాకుండావుంటే. కాని స్వర్గంలోని ప్రిన్సిపాల్ రామకృష్ణరావూ, కాశీనాథుని నాగేశ్వర్రావు మొదలైనవారి సహవాసం లభించివుంటే, నామీద మీకు దీనికి కోపం వొస్తుంది.

కాని ఎక్కడా మీ ఇంటా వొంటా అణుమాత్రమైనలేని క్షుద్రవంచనని అంటగట్టానని చాలా నొచ్చుకుంటారు. మరి ఏంచెయ్యను? 1947 పాఠక మహాశయులు ఊరుకోరు. చక్కని కథలురాసే 'చలం' బైరాగుల్లో చేరి రియాక్షనరీ ఐ కుక్కవేదాంతం రాస్తున్నాడంటున్నారు.

మీరు చాలా ఇష్టమూ, సహవాసమూ ఐనపనిని మిత్రద్రోహంగా మీచేత చేయించానంటే, మళ్ళీ నా ప్రతిష్ఠ నిలబెట్టుకోడానికనీ మిమ్మల్ని నేనుచేసిన బలిని, కథకోసం, ప్రతిష్ఠకోసం, నా పరమ ఆప్తుడు సూర్యారావుని నే నెంత బలిచేసుకున్నానో మీరు గమనించారంటే మీ ఊర్ధ్వ అవరోహణపు విశాలదృష్టితో మీరు నన్ను క్షమిస్తారని తెలుసు.

చలం

9-10-47

P. S. మద్రాసు రేడియోవారి కథలూ నాటకాలూ అక్కడికి వినబడవు కద! మీరు వాటిని వింటూవుండడమే తటస్థిస్తే, యీ నా శ్రమ అంతా చాలా వృధా.